

Maahanmuuttovirasto

TILINPÄÄTÖS 2017

SISÄLLYSLUETTELO

Sisällysluettelo	1
Toimintakertomus 2017	3
1. Johdon katsaus.....	3
2. Tuloksellisuus	4
2.1. Kehityshankkeet	5
2.1.1. Toimitilahanke	5
3. Vaikuttavuus	6
3.1. Toiminnan vaikuttavuus	6
3.2. Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus	7
4. Toiminnallinen tehokkuus.....	8
4.1. Toiminnan tuottavuus	8
4.2. Toiminnan taloudellisuus	10
4.3. Turvapaikanhakijoiden vastaanottotoiminta	11
4.4. Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus	12
4.5. Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus.....	13
5. Tuotokset ja laadunhallinta	15
5.1. Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet.....	15
5.1.1. Maahanmuutto	15
5.1.2. Kansainvälinen suojelu.....	17
5.1.3. Kansalaisuusasiat	18
5.2. Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu	19
5.2.1. Laadunhallinta	21
5.2.2. Päätösten pysyvyys.....	21
5.3. Tukiyksiköt.....	21
5.3.1. Sähköiset palvelut	21
5.3.2. Oikeuspalvelu.....	23
5.3.3. Maatietopalvelu	24
5.3.4. Euroopan muuttoliikeverkosto (EMN)	25
5.3.5. Viestintä	26
5.3.6. Asiakaspalvelu	26
5.3.7. Tilastotoiminta	27
5.4. Vastaanottotoiminta.....	27
6. Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen.....	32
6.1. Arvio toiminnan yhdenvertaisuus- ja tasa-arvovaikutuksista	32
7. Tilinpäätösanalyysi.....	35
7.1. Rahoituksen rakenne.....	35
7.2. Talousarvion toteutuminen.....	36
7.3. Tuotto- ja kululaskelma.....	37
7.4. Tase	37

8. Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma	38
9. Arviointien tulokset.....	43
10. Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä.....	44
10.1. Virheitä ja väärinkäytöksiä koskevat yhteenvetotiedot	44
10.2. Takaisinperintää koskevat yhteenvetotiedot	44
11. Maahanmuuttoviraston tilinpäätöslaskelmat ja liitteet.....	45
12. Muut liitteet	57

Toimintakertomus 2017

Maahanmuuttovirasto-kirjanpitoyksikköön kuuluvat Maahanmuuttovirasto, Joutsenon vastaanottokeskus ja Oulun vastaanottokeskus. Vuoden 2017 raportointi koostuu kirjanpitoyksikön tilinpäätöksen lisäksi Maahanmuuttoviraston toimintakertomuksesta.

1. Johdon katsaus

Maahanmuuttoviraston toimintavuoden 2017 alussa toteutettiin maahanmuuttohallinnossa merkittäviä toimivaltamuutoksia. Ensiksikin valtion vastaanottokeskukset Oulussa ja Joutsenossa liitettiin viraston organisaatioon, vastaanottoyksikön tulosalueiksi. Vastaanottokeskusten henkilöstö siirtyi viraston palvelukseen. Toimintavuoden lopussa perustettiin Helsingin säilö vastaanottoyksikön tulosalueeksi.

Toiseksi, poliisilta siirrettiin viraston vastuulle ulkomaalaislupa-asiat: käytännön asiakaspalvelutehtävät eli oleskelulupaa ja EU-kansalaisten rekisteröintiä koskevien hakemusten vastaanottaminen sekä aiemmin poliisin vastuulla olleiden oleskelulupahakemusten ratkaiseminen ja EU-kansalaisten rekisteröinti. Tehtävien siirtoon liittyi asiakaspalvelupisteiden perustaminen alueellista palveluverkostoa varten. Palvelupisteitä perustettiin kymmenelle paikkakunnalle, joista Maarianhamina palvelee määrääjoin.

Kolmanneksi rajavartiolaitokselta siirrettiin turvapaikkatutkinta viraston vastuulle vuoden alusta, poliisin osalta vastaava siirto oli toteutettu jo 1.3.2016 lukien.

Virasto jatkoi vuonna 2015 kesän jälkeen ja vuoden 2016 alussa tulleiden lukumääräisesti suuren, ja tämän vuoksi jonoutuneen turvapaikkahakemuskokouksen käsittelyä. Vuonna 2015 vireille tulleet hakemukset saatiin yksittäistapauksia lukuun ottamatta käsiteltyä lokakuun loppuun mennessä ja vuonna 2016 vireille tulleita oli jäljellä noin 450 vuoden lopussa.

Vuonna 2017 vireille tuli 5 060 turvapaikkahakemusta ja tehtiin yhteensä 9 459 turvapaikkapäätöstä. Hakemuksista uusia turvapaikkahakemuksia oli 2 137, uusintahakemuksia 1 854 ja EU:n sisäisiä siirtoja yhteensä 1 061. Uusien turvapaikkahakemusten määrä oli historiallisen matala uusintahakemusten määrän ollessa aiempaa suurempi.

Vastaanottojärjestelmässä oli vuoden 2017 alussa noin 19 300 asiakasta ja vuoden lopussa noin 13 300. Vastaanottokapasiteettia sopeutettiin vuoden aikana tarvetta vastaavasti, vuoden alussa oli käytettävissä noin 16 700 paikkaa ja vuoden lopussa noin 10 200. Keskuksia oli vuoden alussa toiminnassa 77 ja vuoden lopussa 48. Alaikäisyksiköiden määrä laski vuoden aikana 49:stä kahdeksaan.

Säilöönottokeskukset jatkoivat toimintaansa Joutsenossa ja Helsingissä. Joutsenon säilöönottoyksikön laajennus lisäsi säilöönoton kokonaiskapasiteettia ensin 2017 kesällä 70 paikasta 80 paikkaan ja vuoden 2018 tammikuussa 110 paikkaan. Vuonna 2017 valmisteltiin Helsingin säilön toiminnan siirtymistä osaksi viraston toimintaa.

Oleskelulupahakemusten määrä on noussut selvästi kahden viimeisen vuoden aikana. Oleskelulupapäätöksiä (sisältää EU-rekisteröinnit ja jatkoluvat) tehtiin vuonna 2017 yhteensä 85 218 kappaletta.

Kansalaisuusasioissa on purettu vuoden 2016 lopulla syntyneitä ruuhkia. Uusia kansalaisuushakemuksia tuli vireille 10 704 ja ratkaisuja tehtiin 14 149. Kansalai-

suusasioissa on päätösmäärissä kasvua viime vuosina ollut yli 20 prosenttia vuosittain.

Toimintaympäristön tilanne säilyi melko vakaana. Oleskelulupa- ja kansalaisuusasioissa hakemuskäärät kasvoivat. Turvapaikanhakijoiden määrä on pysynyt lukumääräisesti tasaisena vuoden 2016 keväästä lukien niin että hakijoita on ollut noin 100 viikossa. EU:n ja Turkin julkilausuma, keskisen Välimeren ylittämisen vaikeutuminen, rajatarkastukset Välimereltä Suomeen johtavilla maareiteillä ja hyvät viiranomaisyhteistyösuhteet Suomen itärajalla ovat vähentäneet turvapaikanhakijoiden tuloa Suomeen. Kauttakulkuliikenne Turkin ja Pohjois- Afrikan maiden kautta on viime kuukausina ollut edellisvuosia vähäisempää. Turvapaikanhakijoiden kasvu lähivuosina on kuitenkin mahdollista, ja Maahanmuuttovirasto onkin kehittänyt voimakkaasti valmiussuunnittelua laajamittaiseen maahantuloon varautumiseksi.

Virasto seuraa muuttoliiketilannetta Euroopassa ja sen lähialueilla ja osallistuu aktiivisesti maahanmuutto- ja turvapaikka-asioiden operatiiviseen yhteistyöhön EU:n puitteissa (erityisesti EASOn eri toimintojen kautta) sekä pohjoismaiseen ja Venäjän kanssa tehtävään yhteistyöhön.

Virasto on aloittanut strategia 2021 tavoitteiden toteuttamisen ja jatkanut Älykäs digitaalinen virasto (ÄDV) - hankkeen toimeenpanoa. Toiminnan tehostamista jatketaan robotiikkaa hyödyntämällä ja eräiden yksinkertaisten päätöstyyppien automaatiota kokeillaan.

Viraston johtamista on kehitetty parantamalla tilannekuvatietoisuutta ja tukemalla esimiesten johtamistaidon kehittymistä. Virasto on arvioinut toimintaansa VM-Baron lisäksi muutosvalmiutta mittavaan Change Tracking -kyselyn ja johtamisarvion avulla. Virasto on valmistellut päätoimipisteen muuttoa Pasilan virastokeskukseen valmentamalla henkilöstöä toimimaan uudessa monitilaympäristössä.

Viraston tulostavoitteiden osalta voidaan todeta, ettei aivan kaikkia tavoitteita saavutettu mutta osa tavoitteista ylitettiin selvästi tuloksellisuuden ollessa hyvä. Keskeinen mittari, viraston päätösten pysyvyys valitustuomioistuimissa niin, ettei päätös kumoudu menettely- tai laintulkintavirheen perusteella oli kaikissa asiaryhmissä tavoitteen mukainen eli alle 5 prosenttiyksikköä.

Viraston talouden tuloksellisuuteen vaikutti henkilöstörakenteen muutos ja tulorahoituksen kasvu toimivallan siirron vaikutuksesta. Taloudessa jäi ylijäämää, tähän vaikutti myös turvapaikanhakijoiden määrän jääminen ennakoitua alhaisemmalle tasolle. Osoitettu henkilötyövuosimäärä käytettiin 100,4 prosenttisesti. Virastossa työskenteli vuoden 2017 lopussa 873 henkeä, toimipisteitä oli 12 paikkakunnalla ja 18 eri toimipisteessä.

Maahanmuuttoviraston organisaatio on toimiva ja vuoden 2017 syksyllä aloitetut rekrytoinnit ovat korjanneet henkilöstöpuutteita. Virastolla on hyvä kyky toteuttaa tehtävänsä toimintaympäristön muuttuessa.

2. Tuloksellisuus

Maahanmuuttoviraston maahanmuuttoyksikössä tehtiin arvioitua määrää enemmän työntekijän oleskelulupapäätöksiä (7 923 / 6 000). Perheenyhdistämistä koskevien oleskelulupahakemusten käsittelyajoissa tavoite saavutettiin selkeästi (160 vrk / 270 vrk). Oleskelulupapäätöksiä ja maastapoistamispäätöksiä/htv tavoite ylitettiin myös; 452 päätöstä/htv tavoitteen ollessa 410 päätöstä/htv. Sähköisen itsepalvelukanavan käyttöasteessa tavoitteet ylitettiin kaikkien lupatyyppien osalta.

Kansainvälisen suojelun osalta tavoitteisiin ei päästy useammastakin syystä johtuen. Henkilöstön määrää vähennettiin vuoden alussa. Prosessit ovat pitkittyneet valituksista ja uusintahakemuksista johtuen. Vastaanotto toiminnan haasteena on edelleen kuntiin sijoitusajan lyhentäminen.

Kansalaisuusasioissa tavoitteisiin on pääsääntöisesti päästy.

Maahanmuuttovirastolla on ollut myös päätöksenteon henkilötyövuosia sitovia kehityshankkeita.

Tarkemmat tiedot Maahanmuuttoviraston toiminnan vaikuttavuudesta, taloudellisuudesta ja tehokkuudesta ovat seuraavissa osioissa.

2.1. Kehityshankkeet

UMA4 tuottavuushanke saatiin päätökseen vuoden 2017 keväällä. Osa viimeisistä asioista yhdistettiin kokonaisuuden näkökulmasta Älykäs Digitaalinen Virasto (ÄDV) tuottavuushankkeeseen.

ÄDV hanke eteni suunnitelmien mukaisesti keskittyen itsepalvelun kehittämiseen, automaatioon, robotiikkaan ja tekoälyyn sekä älykkääseen sähköiseen työhallintaan.

Maahanmuuttoviraston AMIF -hankkeet ja muut yhteisrahoitteiset hankkeet on käsitelty kohdassa 4.5 yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus.

2.1.1. Toimitilahanke

Maahanmuuttoviraston päätoimipaikan toimitilan suunnittelu on ollut käynnissä vuoden 2015 keväästä alkaen ja hankkeena kevättalvesta 2017. Hankkeella on pyritty aikaansaamaan viraston nykyisiä tarpeita ja tulevia tavoitteita palveleva tilallinen ja toiminnallinen ratkaisu. Hanke perustuu Valtion toimitilastrategiaan 2014.

Senaatti-kiinteistöt (myöhemmin Senaatti) ja Maahanmuuttovirasto (myöhemmin Migri) tekivät sopimuksen asiantuntijapalveluista 30.3.2015. Tavoitteena oli löytää vuoden 2015 loppuun mennessä toimitilaratkaisu, jolla pienennettäisiin toimitilakustannuksia ja parannettaisiin tilatehokkuutta. Tarkoitus oli myös löytää uudet tilat ensisijaisesti valtion toimitilakannasta niin, että muutto olisi toteutunut syyskuussa 2018. Maaliskuussa 2017 Senaatti tarjosi Migrin päätoimipaikaksi Pasilan virastokeskuksen toimitiloja (Ratapihantie 7), josta oli vapautumassa työtiloja Liikennevirastolta, Tullilta ja ELY -keskukselta.

Aiesopimus Senaatin ja Migrin välillä toimitilan vuokraamisesta tehtiin 20.6.2017. Sopimuksella sovittiin Pasilan virastokeskukseen toteutettavan monitilahankkeen ratkaisusta tilakonseptin mukaisesti. Asiantuntijapalveluita koskeva sopimus tehtiin 30.12.2016. Sopimus kattoi hankesuunnittelun mukaiset muutostöiden kuvaukset, selvitykset, suunnitelmien laadinnan sekä hankkeen kustannuslaskelman ja toteutusaikataulun. Laaditun kustannusarvion perusteella Senaatti teki tarjouksen vuokrattavien tilojen käytöstä. Migri antoi 1.3.2017 Senaatille tarjouspyynnön muotoon laaditun vaatimusmäärittelyn. Senaatti antoi toimitilojen vuokrasopimusluonnoksen Migrille 10.4.2017. Pasilan toimitilan ehdollinen vuokrasopimus (sopimusnumero 34685) allekirjoitettiin 18.4.2017.

Toimitilahankkeessa remontoidaan Tullilta ja Liikennevirastolta vapautuvat Ratapihantie 7 kiinteistön 7. ja 8. kerroksen toimitilat Pasilan virastokeskuksessa. Lisäksi kunnostetaan pukuhuonetilat, arkistotila ja varastotila kellarikerrokseen. Toimitilojen

remontointi käsittää sisäpintojen ja kevyiden rakenteiden täydellisen uusimisen. Muutokset toteutetaan niin, että tilat muutetaan laatutasoltaan ja yleisilmeeltään yhteneväiseksi. Tilojen yleinen suojaustaso on ST III ja tilojen turvallisuusjärjestelmät toteutetaan vastaamaan SM:n turvallisuusvaatimuksia.

Tilat mitoitettiin aluksi käsittämään toimistotilat 450 henkilölle, olosuuhallitut arkistotilat sekä erilliset sosiaalilat. Tällöin tilatehokkuus on 13,8 m²/htv. Suunniteltu ylihuukkaus on tiloissa 22 %, mikä tarkoittaa 350 työpisteen varaamista Migrin käyttöön. Tilatehokkuus työpistettä kohden on 17,7 m²/työpiste. Migrille on jouduttu rekrytoimaan lisää henkilöstöä vuosien 2017-2018 vaihteessa. Tästä syystä tilatehokkuus ja ylihuukkausaste tulevat olemaan alkuperäistä suurempi.

Turvapaikanhakijoiden puhuttelutilat on kunnostettu ja vuokrattu Ratapihantie 11 kiinteistöön. Vuokraaminen toteutetaan Senaatti kiinteistöjen kautta Spondalta, joka kiinteistön omistaja. Vuokrasopimus allekirjoitettiin 20.6.2017. Puhuttelutilat saatiin Migrin käyttöön 1.2.2018 alkaen.

Pasila-projektia varten muodostettiin 2017 projektiryhmä, jota on ohjannut Migrin apulaispäällikkö Raimo Pyysalo. Projektiryhmän toiminta kuvattiin projektisuunnitelmassa. Senaatin Pasila-hankkeen ohjaamiseen perustettiin ohjausryhmä, jossa käyttäjän edustajina toimivat apulaispäällikkö Raimo Pyysalo ja projektipäällikkö Aarne Veijalainen. Muutosjohtamisen tueksi perustettiin oma projekti, jota vetää henkilöstön kehittämispäällikkö Minna Kantola.

Toimitilojen valmistuminen ja muutto on vaiheistettu kolmeen vaiheeseen. Toimitilojen remontoiminen käynnistyi marras-joulukuussa 2017 ja muutot toteutetaan tilojen valmistumisen mukaisesti huhti-toukokuussa 2018. Pasilan toimitilojen sisustamisessa hyödynnetään olemassa olevia kalusteita kuten sähköpöytiä ja työtuoleja. Täydentävien uusien kalusteiden hankinta suoritettiin Hanselin kautta kevennettynä kilpailutuksena. Migrin turvallisuusjärjestelmät on mitoitettu vastaamaan Valtionvarainministeriön Toimitilojen tietoturvaohjetta sekä SM:n ohjeistusta. Migri on hankkinut turvallisuuskonsultointia Seclion Oy:ltä. Toimeksiannon kohteena on ollut järjestelmätekniinen turvallisuussuunnittelu ja asiantuntijatuki järjestelmien hankinnassa, asennuksissa ja käyttöönotossa.

Muutosjohtaminen on rakentamishankkeen rinnalla kulkeva projekti, jolla on valmistettu Migrin henkilöstöä (työtekijöitä ja esimiehiä) valmistautumisessa ja siirtymisessä monitilaympäristöön. Muutosjohtamisprojektia on vetänyt Migrin henkilöstön kehittämispäällikkö Minna Kantola. Muutosjohtamisen osaamista on hankittu os-topalveluna Senaattikiinteistöjen muutosjohtamisen erityisasiantuntijoilta. Projektissa on tuotettu tietoa työryhmissä, henkilöstöpajoissa ja johtoryhmän linjaustapaaamisissa pohjapiirrosten laatimiseksi, henkilöstön ja yksiköiden sijoittamiseksi monitilajärjestelmän mukaisesti uusiin tiloihin sekä toiminnallisten muutosten työstämiseksi ja osaamisen kehittämiseksi. Seuraavassa vaiheessa työstetään yhdessä pelisäännöt.

3. Vaikuttavuus

3.1. Toiminnan vaikuttavuus

Maahanmuuttoviraston päätöksenteko on yhtenäistä, nopeaa ja oikeusvarmaa. Päätökset ovat selkeitä ja hyvin perusteltuja. Päätöskäytäntö on mahdollisimman yhdenmukaista ja ennakoitavaa ja siinä toteutuvat ihmis- ja perusoikeudet.

Maahanmuuttovirastolle asetettuna yhteiskunnallisena vaikuttavuustavoitteena on, että niiden muutoksenhakutuomioistuinten päätösten, joissa Maahanmuuttoviraston päätös kumotaan sillä perusteella, että virasto on tehnyt laintulkinta- tai menettelytapavirheen, on enintään 5 % valitusten kokonaismäärästä. Vuonna 2017 tämä tavoite saavutettiin. Edellä mainituilla perusteilla valitus hyväksyttiin 4,1 prosentissa tapauksista.

Lisäksi maahanmuuttohallinnon yhteiskunnallisena vaikuttavuustavoitteena on, että kuntiin sijoituksen odotusaika vastaanottokeskuksissa olisi enintään kaksi kuukautta laskettuna siitä alkaen, kun Maahanmuuttovirasto on antanut päätöksensä tiedoksi kansainvälisen suojelun hakijalle. Kuntaan sijoituksen odotusaikatavoite ei toteutunut toteuman ollessa noin 3,1 kuukautta. Odotusaika on lyhentynyt edellisiin vuosiin verrattuna. Kuntaan sijoittamisesta vastaa työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala ja Maahanmuuttovirasto toimii yhteistyössä ELY -keskusten kanssa kuntiin sijoittamisessa.

Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden indikaattorit

Tunnusluku	2015 toteuma	2016 toteuma	2017 tavoite	2017 toteuma
Maahanmuuttovirastossa ratkaistut/ vireille tulleet (%)			100	106
Päätösten pysyvyys muutoksenhaussa (%)	99,45	97,63	>95	95,90
Vastaanottokeskusten käyttöaste keskimäärin (%)	106*	87	90	93
Kuntaan sijoituksen odotusaika vastaanottokeskuksissa, enintään kk	3,8	3,4	2,0	3,1

* Poikkeuksellisen turvapaikanhakijamäärän vuoksi tilastointi vuodelta 2015 ei ole täysin kattava ja vertailukelpoinen 2016 ja 2017 lukuihin.

3.2. Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus

Vastaanottoiminnan momentin 26.40.63 vastaanottoiminnan asiakkaille maksettavat tuet määrärahalta katetaan turvapaikanhakijoiden lakisääteisen vastaanotto- tai käyttörahan kulut vastaanoton ajalta. Vastaanottorahan perusosalla turvataan turvapaikanhakijoiden ihmisarvoisen elämän kannalta välttämätön toimeentulo jos hakija on tuen tarpeessa eikä hänellä ole muita tuloja tai varoja. Täydentävällä vastaanottorahalla katetaan turvapaikanhakijoiden erityisistä tarpeista tai olosuhteista johtuvat tarpeelliseksi harkitut menot sekä edistetään omatoimisuutta ja osallisuutta. Täyden ylläpidon järjestävissä alaikäisyksiköissä, ilman huoltajaa olevalle lapselle myönnetään taskurahan luonteinen käyttöraha henkilökohtaisia tarpeita varten. Vuoden 2017 talousarvion ja lisätalousarvion jälkeen momentin 26.40.63 määrärahan käyttö oli yhteensä 58 669 000 euroa.

Vastaanottoiminnan asiakkaille maksettavat tuet (arviomääräraha) (26.40.63)

	Vastaanottoiminnan asiakkaille maksettavat tuet (1000€)	Määräraha (TA+LTA)	käyttö	+ / -
--	--	---------------------------	---------------	--------------

26.40.63	Vastaanotto toiminnan asiakkaille maksettavat tuet	63 100	58 669	4 430
----------	--	--------	--------	-------

4. Toiminnallinen tehokkuus

4.1. Toiminnan tuottavuus

Vuoden 2017 tulossopimuksessa on virastolla ollut seuraavat tulosmittarit:

tulosmittari	2015 toteuma	2016 toteuma	2017 tavoite	2017 toteuma
Tuottavuuden kasvu (päätöksiä/htv)	166	124	174	157
Oleskelulupapäätökset ja maastapoistamispäätökset/htv	351	385	410	452
EU-kansalaisten rekisteröinnit/htv	-	-	530	692
Kansalaisuushakemuspäätöksiä/htv	267	267	278	280

Vuonna 2017 oleskelulupapäätöksiä tehtiin enemmän kuin vuonna 2016, päätösmäärät kasvoivat lähes kaikissa käsittelyperustetyypeissä.

Opiskeluk lupapäätösmäärä väheni, koska yliopistoille tuli mahdolliseksi periä luku-kausimaksuja EU/ETA-maiden ulkopuolelta tuleville opiskelijoille.

Jatko-oleskelulupien käsittely ja EU-kansalaisten rekisteröinnit siirtyivät vuoden 2017 alusta poliisilta Maahanmuuttoviraston vastuulle. Tämän vuoksi jatkolupahakemusten määrä kasvoi n. 30 000:lla vuoteen 2016 verrattuna.

Kansainväliseen suojeluun liittyvät hakemukset ja päätökset ovat vähentyneet vuosiin 2015 ja 2016 verrattuna. Vuoden 2015 turvapaikkahakutilanne näkyi vielä vuoden 2017 tilanteessa käsiteltävien asioiden määrissä.

Kansalaisuuteen liittyviä päätöksiä tehtiin enemmän kuin vuonna 2016. Kansalaisuusasioissa vuonna 2017 purettiin aiempien vuosina syntynyttä ruuhkaa.

Maastapoistamispäätöksien määrä oli huomattavasti pienempi kuin vuonna 2016. Vuoden 2016 suuri maastapoistamismäärä johtui vuoden 2015 ennätyksellisestä turvapaikanhakijamäärästä. Oleskelulupapäätösten kasvu vuoteen 2016 verrattuna johtuu poliisilta Maahanmuuttovirastolle siirtyneisiin tehtäviin.

Maahanmuuttoviraston htv -kertymä vuodelta 2017 oli 801. Ennen vuotta 2015 Maahanmuuttoviraston htv -kertymä oli laskeva, mutta vuoden 2015 jälkeen htv-määrä kasvoi voimakkaasti. Turvapaikanhakijamäärien tasaantuessa viraston henkilötöyvuosikertymä tulee siltä osin laskemaan. Ei voida kuitenkaan ennakoida, että turvapaikanhakijamäärät tulisivat pysyvästi laskemaan vuotta 2015 edeltäneelle tasolle. Toimivaltasiirto poliisilta on toisaalta kasvattanut htv-määrää muun maahanmuuton puolelta. Eniten henkilöresursseja vaativat oleskeluhakemustyypit eli turvapaikkahakemusten ja kansainvälistä suojelua saaneiden perheen yhdistämishakemusten määrät tulevat kasvamaan suhteessa nopeammin käsiteltävien hakemusten määriin. Myöhemmin kasvu tulee näkyviin kansalaisuushakemusten määrän nousussa.

Maahanmuuttovirastoon tuli vuonna 2017 vireille 122 957 asiaa, kun edellisellä vuonna 2016 vireille tuli 86 686 asiaa ja vuotta aiemmin 90 721 asiaa. Vireille tulleiden asioiden määrää vuonna 2017 kasvattivat poliisilta siirtyneet jatko-oleskelulupien käsittely ja EU-kansalaisten rekisteröinnit. Voidaan perustellusti olettaa, että Maahanmuuttovirastossa vireille tulevien asioiden määrä kasvaa jatkossa. Vuonna 2015 tulleiden turvapaikanhakijoiden seurauksena perheenyhdistämistä koskevat oleskelulupahakemukset ja kansalaisuushakemukset tulevat lisääntymään tulevina vuosina ja toisaalta Suomesta kansainvälistä suojelua saaneiden yhteisön kasvaminen saattaa helpottaa myös uusien turvapaikanhakijoiden hakeutumista Suomeen.

Maahanmuuttoviraston ratkaisujen määrä vuonna 2017 oli yhteensä 124 770 päätöstä, kun se vuonna 2016 oli 92 742, tämän lisäksi tehtiin 11 016 muukalaispassi- ja pakolaisten matkustusasiakirjapäätöstä. Päätösmäärä (ilman matkustusasiakirjoja) kasvoi n. 35 %. Vuoden 2017 ratkaistujen määrää kasvatti vuoteen 2016 verrattuna poliisilta siirtyneet maahanmuuton jatkolupien käsittely ja EU-rekisteröinnit.

Maahanmuuttoviraston päätösmäärät kasvoivat esimerkiksi kansalaisuus- ja oleskelulupa-asioissa ja muukalaispassi ja pakolaisen matkustusasiakirja -asioissa. Kansalaisuusasioissa tehtiin vuonna 2017 yhteensä 16 702 päätöstä eli n. 22 % enemmän edellisvuoteen (2016: 13 713) nähden. Oleskelulupa-asioissa päätöksiä tehtiin yhteensä 85 218 kpl eli 2,5 kertaa enemmän kuin edellisvuonna (2016: 23 592). Maastapoistamisasioissa Maahanmuuttovirasto teki päätöksiä vuonna 2017 11 578 kpl (2016: 22 200). Kansainvälisen suojelun asioissa päätöksiä tehtiin yhteensä 15 349 kpl (2016: 33 242). Vuonna 2017 tuli vireille 5 668 muukalaispassihakemusta ja 5 993 pakolaisen matkustusasiakirjahakemusta. Passipäätöksiä tehtiin vuoden 2017 aikana 11 016 kpl.

Vireille tulleet ja ratkaistut asiat

	2015	2016	2017
Vireille tulleet asiat yhteensä	90 721	86 686	122 957
- Ensimmäinen oleskelulupa	22 870	26 066	26 350
- Jatkolupa	0	0	29 954
- Kansainvälinen suojelu	37 716	12 025	11 791
- Kansalaisuus	12 941	13 387	13 016
- Maastapoistaminen	10 211	26 495	12 611
- Oleskelulupa	6 983	8 712	29 235
Ratkaistut asiat yhteensä	52 962	92 747	124 770
- Ensimmäinen oleskelulupa	21 535	22 807	25 571
- Jatkolupa	583	652	30 353
- Kansainvälinen suojelu (Dublin lisätty)	12 764	33 242	15 349
- Kansalaisuus	11 211	13 713	16 702
- Maastapoistaminen	6 752	22 200	11 578
- Oleskelulupa	117	133	29 294
Erotus	-41 %	7 %	n. 1 %

Yhtä vireille tullutta hakemusta kohden voidaan tehdä useita päätöksiä, tästä johtuen päätösmäärä on isompi kuin vireille tulleiden asioiden määrä. Taulukosta puuttuvat matkustusasiakirjat.

4.2. Toiminnan taloudellisuus

Maahanmuuttoviraston lupahallinnon taloudellisuutta mitataan mittarilla kustannusten määrä tehtyä ratkaisua kohti.

Vuoden 2017 tulossopimuksessa sisäministeriö asetti Maahanmuuttovirastolle toiminnan taloudellisuutta mittaavaksi tulostavoitteeksi nettomenot /päätös.

Tulosmittari	2015 toteuma	2016 toteuma	2017 tavoite	2017 toteuma
Päätösten hinta (OKA) / ensimmäinen oleskelulupapäätös	264	279	300	315
Päätösten hinta (OKA) / jatko-oleskelulupapäätös	-	-	190	178
Päätösten hinta (OKA) / turvapaikka-päätös	1 743	1 584	1 700	1 841
Päätösten hinta (OKA) / kansalaisuushakemuspäätökset	516	407	395	360

Maahanmuuttoviraston päätösten hinta

Tunnusluku	2015 toteuma	2016 toteuma	2017 tavoite	2017 toteuma
Kustannukset € / päätös (Migri)	393 €	573 €	-	517 €

Tulostavoitteena olevien hintojen lisäksi Maahanmuuttovirasto seuraa kaikkien maksullisten suoritteiden (päätösten) hintoja. Yksittäisten suoritteiden omakustannushinnat on laskettu toimintolaskennan avulla (alla oleva taulukko). Omakustannushinnoissa on jonkin verran vuosittaista vaihtelua johtuen muun muassa sähköisen asioinnin kasvusta. Opiskelijoiden oleskelulupahakemuksista jätetään sähköisesti yli 90 %, minkä seurauksena vähäinen määrä paperilla jätettyjä hakemuksia on altis omakustannushinnan vaihtelulle. Niin ikään sähköisen asioinnin osuuden kasvu työntekijän oleskeluluvissa on nostanut paperilla jätettyjen hakemusten omakustannushintaa.

Omakustannushinnat 2015 – 2017 (€)	2015	2016	2017
Oleskelulupahakemukset			
- oleskelulupa opiskelija	83	285	448
- opiskelija sähköinen asiointi	69	68	222
- oleskelulupa työntekijä	285	354	226
- työntekijä sähköinen asiointi	253	215	117

Turvapaikkapäätös	1 743	1 491	1841
Matkustusasiakirjat	169	146	145
Takaisinotot: Dublin, muu	366	569	236
Kansalaisuutta koskevat hakemukset	516	446	381
- sähköinen asiointi	483	367	338
Kansalaisuusilmoitukset	177	186	87
- sähköinen asiointi	166	145	71
Kansalaisuusaseman määrittelyt ja tiedustelut	331	282	221

4.3. Turvapaikanhakijoiden vastaanotto toiminta

Turvapaikanhakijat ja heidän asioidensa käsittelyn aikana tarvittavat vastaanotto-keskusten majoitus- yms. palveluista kertyvät kustannukset ovat oleellinen osa Maahanmuuttoviraston tilivirastokokonaisuutta. Vastaanotto toiminnan kokonaiskustannukset on lueteltu kohdassa Vastaanotto toiminta.

Maahanmuuttoviraston tulossopimuksessa asetetaan vastaanotto toiminnalle tulostavoitteeksi turvapaikanhakijoiden vastaanoton keskimääräiset kustannukset asiakasta kohden vuorokaudessa. Keskimääräinen vuorokausihinta sisältää vastaanotto keskuspalvelut sekä vastaanotto- tai käyttörahan kustannukset sekä arvonlisäveron.

Turvapaikanhakijoiden vastaanoton keskimääräinen kustannus vuorokaudessa/asiakas

Tunnusluku	2015 toteuma	2016 toteuma	2017 tavoite	2017 toteuma
Keskimääräiset kustannukset/asiakas/€/vrk)	66 €	65 €	60 €	55 €

Valtakunnalliselle majoitusvuorokauden keskihinnalle asetettu tavoite alitettiin selvästi, keskihinnan ollessa suurin piirtein tasolla, joka vallitsi ennen vuotta 2015. Tähän suotuisaan kehitykseen vaikuttivat keskeisesti vastaanottojärjestelmän kustannustehokas sopeuttaminen yhdessä kapasiteetin korkea käyttöasteen ja suhteellisen suuren yksityisesti majoittuneiden määrän kanssa. Vuosi 2017 oli myös toiminnan kannalta vakaampi vuosi - uusia vastaanotto keskuksia ei juurikaan enää perustettu, eikä perustamiskustannuksia siten syntynyt. Menot on otettu kirjanpidosta ja vuoden 2017 hinnassa on mukana joitakin vuodelle 2016 kuuluvia menoja, joita keskuksia ovat laskuttaneet vasta kirjanpidon sulkemisen jälkeen. Mikäli katsotaan vain tarkasteluvuoden toimintaa vastaanotto keskuksissa, on vuorokausihinta vielä alhaisempi (alle 50 euroa). Tämä luku saadaan suoraan vastaanotto keskusten taloudenseurantajärjestelmästä (TaRek).

4.4. Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus

Osa Maahanmuuttoviraston toiminnasta on Sisäasiainministeriön antaman maksuasetuksen mukaan maksullista. Maksullisen toiminnan osuus on vuonna 2017 poliisilta siirtyvien ulkomaalaislupa-asioiden myötä kasvanut melkein 11 milj. (134 % edelliseen vuoteen verrattuna). Vuoden 2017 alusta alkaen Maahanmuuttoviraston vastuulla ovat muun muassa kaikki ensimmäistä oleskelulupaa koskevat asiat, jatkolupaa ja pysyvää oleskelulupaa koskevat asiat sekä EU-kansalaisia ja näiden perheenjäseniä koskevat asiat.

Maahanmuuttoviraston maksullinen toiminta

Mittari	2015	2016	2017 tavoite	2017
Maahanmuuttoviraston maksullisen toiminnan tulot, milj. euroa	7,5	8,1	-	19,0
Maksullisen toiminnan osuus kokonaistyöajasta	36 %	18 %	-	28 %
Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus %	68 %	54 %	91 %	81 %

Maksullisen toiminnan osuus viraston kokonaistyöajasta lasketaan työajanseurannasta. Kustannusvastaavuus (liite1) on vuonna 2017 laskettu toimintolaskennan avulla, käyttäen samoja periaatteita kuin OKA -hintojen laskennassa.

Sisäasiainministeriö antamassa maksuasetuksessa oleskelulupien ja kansalaisilmoitusten käsittelymaksut jaetaan kahteen eri luokkaan sen mukaan jätetäänkö hakemus ja ilmoitus paperiversiona tai e-asioinnin kautta vireille.

Hakemusmaksuissa oli hienoista muutosta edelliseen vuoteen verrattuna. Sähköisen asioinnin kautta jätetyt hakemukset ovat edullisempia, koska niiden käsittelyprosessi on tehokkaampi, mikä tarkoittaa edullisempia omakustannushintoja. Tätä kautta myös edullisempi hakemushinta ohjaa asiakkaita käyttämään entistä enemmän sähköistä kanavaa.

Suorite	2017 käsittelymaksu	Maahanmuutto- viraston osuus	%	Muun viranomaisen osuus	%
Kansalaisuushakemus	440 €	440 €	100		
- Sähköisesti UMA järjestelmässä jätettynä	350 €	350 €	100		
Kansalaisuusilmoitus	300 €	300 €	100		
- Sähköisesti UMA järjestelmässä jätettynä	220 €	220 €	100		
Oleskelulupa	470 €	282 €	60	188 €	40

- Sähköisesti UMA järjestelmässä jätettynä	420 €	252 €	60	168 €	40
Oleskelulupa opiskelija	360 €	234 €	65	126 €	35 %
- Sähköisesti UMA järjestelmässä jätettynä	300 €	195 €	65	105 €	35 %
1. Oleskelulupa hakija alaikäinen	250 €	150 €	60	100 €	40 %
- Sähköisesti UMA järjestelmässä jätettynä	220 €	132 €	60	88 €	40 %
1. oleskelulupa työntekijä	520 €	312 €	60	208 €	40 %
- Sähköisesti UMA järjestelmässä jätettynä	450 €	240,6 €	53,5	209,4 €	46,5 %
Jatko-oleskelulupa	187 €	187 €			
Jatko-oleskelulupa; alaikäinen	168 €	168€	100		
Jatko-oleskelulupa; opiskelija	168 €	168 €	100		
Oleskelulupa; EU-kansalainen	54 €	54 €	100		
Pakolaisen matkustusasiakirja	48 €	45 €	93,7	3 €	6,3%

4.5. Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus

Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus vuonna 2017 oli 67 %. Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma löytyy liitteestä 2. Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus on laskettu samalla tavalla kuin maksullisen toiminnan.

Maahanmuuttovirasto on toiminnassaan pyrkinyt hakemaan ulkopuolista rahoitusta toimintansa kehittämiseksi sekä Turvapaikka-, Maahanmuutto- ja Kotouttamisrahaston (jäljempänä "AMIF") että Sisäisen turvallisuuden rahastosta (ISF) koko niiden voimassa olon aikana. Seurauksena tästä Maahanmuuttovirastossa on käynnissä useita AMIF-hankkeita, joiden hallinnointi ulottuu useammalle vuodelle ja joiden toiminta keskittyy erityisesti turvapaikka- ja maahanmuuttotoiminnan kehittämiseen niin kansallisesti kuin kansainvälisestikin.

Esimerkkinä voidaan mainita LAAVA (Laadunvalvonta) – systemaattinen menetelmä turvapaikkapäätöksenteon laadun arvioimiseksi ja tilastoimiseksi -hanke, jonka hyödynsaajina ovat olleet Suomessa kansainvälistä suojelua hakevat kolmannen maan kansalaiset sekä kansalliset viranomaiset että kansainväliset organisaatiot, kuten EASO ja UNCHR.

Hankkeessa on kehitetty menetelmää, jonka avulla voidaan tehdä turvapaikkamenettelyn laadun numeerista tarkastelua ja sen myötä systemaattista parantamista standardoidun lomakkeen käyttöönoton avulla. Samalla hankkeessa on kehitetty tilastoraportointia niin, että laatua koskeva numeerinen tieto on saatu visuaaliseen muotoon. Näin on päästy tekemään systemaattista vertailua päästen laadun, lainmukaisuuden ja ajallisen sekä alueellisen yhtenäisyyden suhteen.

Viraston yhteisrahoitteinen toiminta koostui vuonna 2017 seuraavista hankkeista:

- AsylE-Service – Avustajien ja edustajien sähköisen asiointipalvelun käyttöönotto (jäljempänä "AsylE")

- Euroopan muuttoliikeverkosto (jäljempänä ”EMN”)
- Flow – Turvapaikkamenettelyn alkuvaiheen sujuvoittaminen viranomaisyhteistyötä, -työkaluja ja osaamista parantamalla (jäljempänä ”Flow”)
- Flow2 – Turvapaikkamenettelyn sujuvoittaminen viranomaisten tutkintamenetelmiä ja tietojärjestelmätyökaluja kehittämällä (jäljempänä ”Flow2”)
- Kiertävä maahanmuuton asiantuntija – RIO (jäljempänä ”RIO”)
- Kiintiöpakolais- ja kuntaansijoittamishanke
- Kiintiöpakolaisten kulttuuriorientaatiohanke
- Kulttuuriorientaatiokoulutus Suomeen valituille kiintiöpakolaisille 2017–2018
- LAAVA (Laadunvalvonta) – systemaattinen menetelmä turvapaikkapäätöksenteon laadun arvioimiseksi ja tilastoimiseksi.
- Lapset puheeksi - menetelmä vastaanottopalveluissa - psykososiaalista tukea lapsiperheille ja haavoittuville
- Lähtömaatiedon tiedonhankintamatkakäytännön kehittämishanke – FAKTA
- Migstat - Turvapaikka- ja vastaanottojärjestelmiä koskevan tilastoinnin kehittäminen
- Sisäiset siirrot 2
- Sisäiset siirrot 3
- Sisäiset siirrot 4
- VAPA – vapaaehtoisen paluun ohjauksen tehostaminen
- Vapaaehtoisen paluun vakiinnuttaminen
- VASUMA – Vastaanottokeskusten asiakasrekisterin kehittäminen suurten asiakasmäärien vastaanottoon
- VOMPAT – Vapaaehtoinen paluu Irakiin, Afganistaniin ja Somaliaan
- Work it!

Tämän lisäksi yhteisrahoitteinen toiminta koostui Joutsenon vastaanottokeskuksen hankkeista:

- Haavoittuvassa asemassa olevan turvapaikanhakijan palvelut HAPKE3
- IHME - Ihmiskaupan vastaisen työn toimintamahdollisuuksien edistäminen Suomessa

Sekä Oulun vastaanottokeskuksen hankkeesta:

- Turvapaikanhakijoiden perus- ja ihmisoikeuskäsityksen edistäminen ja rikollisuuden ehkäisy, TURVA-hanke

Vuoden 2017 aikana Maahanmuuttovirastolla on alkanut 12 uutta AMIF-hanketta ja vastaavasti vanhoja hankkeita on päättynyt vuoden 2017 aikana seitsemän viimeistään vuoden loppuun mennessä.

Kaikki Maahanmuuttoviraston hankkeet ovat ajoittuneet useammalle kalenterivuodelle ja lyhyinkin hanke – Vapaaehtoisen paluun ohjauksen tehostaminen – on ollut kestoltaan hieman alle vuoden. Yhtenä pisimmistä hankkeista voidaan mainita Kiertävä maahanmuuton asiantuntija -hanke, joka on alkanut vuoden 2016 syksyllä ja päättyy vasta vuoden 2019 syksyllä.

5. Tuotokset ja laadunhallinta

5.1. Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

5.1.1. Maahanmuutto

Vuoden 2017 alussa poliisiin siihen asti hoitamat ulkomaalaislupa-asiat siirrettiin Maahanmuuttovirastolle. Vuoden alusta alkaen Maahanmuuttoviraston vastuulla ovat näin ollen muun muassa kaikki ensimmäistä oleskelulupaa koskevat asiat, jatkolupaa ja pysyvää oleskelulupaa koskevat asiat sekä EU-kansalaisia ja näiden perheenjäseniä koskevat asiat.

Toimivallan siirto suunnittelu- ja toteutusvaiheineen on aiheuttanut Maahanmuuttoyksikölle runsaasti ylimääräistä työtä. Nämä tehtävät ovat aiheuttaneet muiden tehtävien ruuhkautumista, koska ne on toteutettu ja priorisoitu normaalien työtehtävien ohessa.

Hakemusten ja muiden palvelupisteissä vireytettävien asioiden vastaanottoa sekä niissä tehtävää päätöksentekoa varten avattiin yhdeksän palvelupistettä, jotka sijaitsevat Helsingissä, Kuopiossa, Lahdessa, Lappeenrannassa, Oulussa, Raisiossa, Rovaniemellä, Tampereella ja Vaasassa. Näiden lisäksi Raision palvelupiste käy noin seitsemän viikon välein Maarianhaminassa ottamassa vastaan hakemuksia ja tunnistautumisia.

Maahanmuuttoyksikön koko oli vuoden alussa 196 henkilöä. Palvelupisteissä työskenteli yhteensä 91 henkilöä, ja yksikön pääsijaintipaikassa Helsingin Panimokadulla 105 henkilöä.

Ilmeni pian, että palvelupisteiden palvelupaikkoja ("tiskejä") ei voitu avata tarpeeksi suunnitellulla henkilöstömäärällä. Palvelupaikkojen liian pienestä määrästä aiheutui pitkiä jonoja ajanvaraukseen sekä runsaat määrät ilman ajanvarausta asioimaan tulleita. Ensimmäisten oleskelulupahakemusten määrän kasvaessa sekä poliisilta siirtyneiden, keskeneräisten asioiden (yhteensä noin 9000) käsittelyä ja ratkaisua varten rekrytoitiin lisää henkilöstöä. Vuoden lopussa henkilöstön määrä oli yhteensä 256.

Vuonna 2017 vireillepanot nousivat perhesidehakemuksissa 10 % sekä työperusteissa oleskelulupahakemuksissa 16 %. Perhesidehakemusten joukossa suurin nousu, 58 % oli kansainvälistä suojelua saaneiden perheenjäsenten hakemuksissa. Työperusteissa hakemuksissa eniten kasvoivat tutkijoiden 29 %, erityisasiantuntijoiden, 23 % ja työntekijöiden hakemukset, 19 %.

Perhesidehakemusten kasvua selittää etenkin turvapaikkaprosessissa vuoden 2015 suurista hakijamääristä johtunut myös myönteisten turvapaikka- ja oleskelulupapäätösten kasvanut määrä sekä Suomeen tulleiden työntekijöiden määrän kasvu. Näiden henkilöiden perheenjäsenten Suomeen hakeutuminen on ollut luonnollinen seuraus. Työperusteisten oleskelulupahakemusten kasvua selittänee parantunut työllisyystilanne. Opiskelijahakemusten määrän väheneminen johtui pääosin luku- vuosimaksujen käyttöönotosta.

Ensimmäisten perhesidehakemusten tavoitekäsittelyaika on sama, kuin niiden lakisääteinen käsittelyaika, 270 vuorokautta. Valtaosassa hakemuksista tavoiteaikaan päästiin. Kaikkien perhesidehakemusten keskimääräinen käsittelyaika oli 160 vuorokautta. Perhesidehakemuksiin kuuluu kaikkiaan 12 eri hakuperustetta, joiden välillä keskimääräinen käsittelyaika vaihtelee huomattavan paljon.

Lakisääteisenä tavoitteena on, että työnteon perusteella tehtyihin oleskelulupahakemuksiin tehdään päätös neljässä kuukaudessa. Maahanmuuttoviraston keskimääräisen käsittelyajan tavoitteena työntekijän oleskelulupapäätökselle oli 30 vuorokautta. Työntekijän oleskelulupapäätöksen keskimääräinen kokonaiskäsittelyaika oli 83 vuorokautta, johon sisältyy myös muiden viranomaisten eli TE -toimistojen käsittelyaika. Maahanmuuttoviraston keskimääräinen käsittelyaika oli 39 vuorokautta. Tavoitteeseen ei aivan päästy, mikä johtui hakemusten määrän kasvusta.

Opiskelijan ensimmäisen oleskelulupahakemuksen keskimääräinen käsittelyaika oli 30 vuorokautta, johon sisältyy myös muiden viranomaisten käsittelyaika. Tavoiteaikana oli 30 vuorokautta, joten tavoitteeseen päästiin.

Ensimmäiset oleskelulupahakemukset	Toteuma 2016	Toteuma 2017
Vireille tulleet	26 066	26 349
Ratkaistut (myönteiset ja kielteiset päätökset)	22 807	25 571

Perhesidepäätöksissä myönteisten päätösten osuus oli 83 %, työperusteisissa 86 % ja opiskelijapäätöksissä 90 %.

Vireille tulleiden jatko-oleskelulupahakemusten ja pysyvää oleskelulupaa koskevien hakemusten määrä kasvoi. Jatko-oleskelulupahakemuksen keskimääräinen käsittelyaikatavoite oli 60 vuorokautta. Kaikkien jatko-oleskelulupahakemusten keskimääräinen käsittelyaika oli 80 vuorokautta, joten tavoitteesta jäätii jonkin verran.

Jatko-oleskeluluissa myönteisten päätösten osuus oli 96 % ja pysyvissä 98 %. Moni hakija, joka kuitenkin olisi saanut kielteisen päätöksen pysyvään oleskelulupahakemukseensa, sai kielteisen päätöksen sijasta myönteisen jatko-oleskelulupapäätöksen määräaikaisena

EU-oleskeluoikeutta hakeneiden määrä väheni.

Jatko-oleskelulupahakemukset	Toteuma 2016	Toteuma 2017
Vireille tulleet	27 075	29 954
Ratkaisut (myönteiset ja kielteiset)	24 819	30 353

Pysyvää oleskelulupaa koskevat hakemukset	Toteuma 2016	Toteuma 2017
Vireille tulleet	8 712	8 864
Ratkaisut (myönteiset ja kielteiset)	7 361	9 591

EU- oleskeluoikeutta hakeneet	Toteuma 2016	Toteuma 2017
Vireille tulleet	10 098	8 357
Ratkaisut (myönteiset ja kielteiset)	10 220	8 355

Merkittävä osuus vireille tulleista ja ratkaistuista koski voimassa olevaa lupaa koskevia asioita. Näihin kuuluvat muun muassa oleskelulupakortin uusiminen ja luvan peruuttaminen. Vireille tuli yhteensä 12 014 ja asioita ratkaistiin 11 348.

Yhteiskunnallisena vaikuttavuustavoitteena oli, että maahanmuuttoyksikön päätös kumottaisiin laintulkinta- tai menettelyvirheen perusteella korkeintaan 5 %:ssa valituksiin annettujen päätösten kokonaismäärästä. Tavoitteeseen päästiin.

Maahanmuuttoyksikössä valmistauduttiin sijoittamaan vuoden 2018 alusta alkaen ylitarkastaja KRP:ssä toimivaan poikkihallinnolliseen työryhmään, KRP:n tupa-toimintoon.

5.1.2. Kansainvälinen suojelu

Vuoden 2015 turvapaikkatilanne on heijastunut edelleen vuoden aikana turvapaikkayksikön toimintaan. Valtaosa yksikön henkilöstöstä on ollut määräaikaista työntekijöitä.

Turvapaikkayksikön henkilöstö väheni huomattavasti vuoden 2017 alussa edellisestä vuodesta. Vuoden alussa yksikössä oli 255 henkilöä, joista turvapaikkaprosessissa eri tehtävissä 220. Henkilöstömäärä on kuitenkin vastoin odotuksia vähentynyt koko ajan. Prosessit ovat pitkittyneet, kun kielteisen päätöksen saaneet ovat valittaneet hallinto-oikeuksiin ja jo turvapaikkapäätöksen saaneet ovat tehneet runsaasti uusintahakemuksia. Loppuvuodesta käynnistettiin yksikössä lisähenkilöstön haku vuodelle 2018.

Turvapaikkayksikkö jatkoi toimintaansa vuoden alussa viidellä paikkakunnalla: Helsinki, Lappeenranta, Raisio, Kuhmo ja Oulu. Määräaikaiset tulosalueet Vaasassa ja Rovaniemellä lakkautettiin vuoden 2016 lopussa.

Muuten yksikkö jatkoi samalla organisaatiolla, johon kuului turvapaikkahakemusten käsittelyssä (puhuttelu ja päätöksenteko) aluevastuuperiaate ja alueet oli jaettu tulosalueisiin ja näissä tiimeihin. Oikeus- ja tukipalvelut, kiintiöpakolaisasiat sekä kv-suojeluaseman lakkauttamis/ peruuttamis-, jatkolupa- ja karkottamisasiat kuten myös matkustusasiakirja-asiat oli vastuutettu omille tulosalueilleen.

Turvapaikkayksiköllä on ollut tiivistä yhteistyötä toimialansa osalta pohjoismaisten maahanmuuttovirastojen kanssa.

EASOn tukitoimintaan yksiköstä on osallistuttu Italiassa ja Kreikassa touko-kesäkuun aikana 8 asiantuntijan voimin (Italia & Kreikka), heinäkuussa 4 asiantuntijan panoksella ja loppusyksystä yhden asiantuntijan työskentelyllä Kreikassa.

Vuoden 2015 aikana alkoi merkittävä Eurooppaan suuntautunut muuttoliike. Suuri määrä turvapaikanhakijoita saapui Etelä-Euroopan maihin, erityisesti Italiaan ja Kreikkaan. Muuttoliikekriisin vuoksi Euroopan unionin neuvosto päätti niin sanotusta taakanjakomenettelystä osana solidaarisuustoimia Italiaa ja Kreikkaa kohtaan syyskuussa 2015. Muut Euroopan maat sitoutuivat ottamaan vastaan turvapaikanhakijoita ja käsittelemään heidän hakemuksensa. Vuonna 2017 turvapaikkahakemuksia tuli 5 059 ja päätöksiä tehtiin 9 459 kpl.

Suomi sitoutui vastaanottamaan 1 299 henkilöä Kreikasta ja 779 henkilöä Italiasta, eli yhteensä 2 078 henkilöä. Neuvoston päätökset koskevat kansalaisuuksia, joiden kohdalla kansainvälisen suojelun myöntämisprosentti on 75 prosenttia tai korkeampi ja jotka ovat jättäneet hakemuksensa välillä 24.3.2015–26.9.2017. Käytännössä tämä on tarkoittanut sitä, että Suomeen on siirretty lähinnä syyrialaisia Kreikasta ja eritrealaisia Italiasta. Suomi aloitti siirrot toisena valtiona lokakuussa 2015 ja on siirtänyt hakijoita säännöllisesti lokakuuhun 2017 asti. Suomi on siirtänyt Italiasta täyden allokaationsa eli 779 henkilöä ja Kreikasta 1202 henkilöä, eli yhteensä 1981 turvapaikanhakijaa. Suomi ei ole pystynyt siirtämään koko Kreikan allokaatiota, sillä Kreikka ei ole esittänyt Suomen viimeiseen kesäkuussa annettuun siirtolupaukseen hakijoita siirtokelpoisten hakijoiden loppumisesta johtuen.

Kiintiövalinnat on toteutettu kohdentamispäätöksen mukaisesti. EU-sitoumukset, joiden täytäntöönpanoon on käytetty kansallista pakolaiskiintiötä, on toimeenpantu ja täytetty määräajassa. Kuntasijoitukset ovat sujuneet hyvin ja ongelmitta. Vuonna 2017 Suomeen valittiin YK:n pakolaisjärjestö UNHCR:n esitysten perusteella kiintiöpakolaisia seuraavasti: Turkista valittiin syyrialaisia pakolaisia yhteensä 530 ja Zimbabwesta kongolaisia yhteensä 120. Sekä syyrialaisilla että kongolaisilla oli vahva kansainvälisen suojelun ja uudelleensijoittamisen tarve. Lisäksi asiakirjojen perusteella valittiin 100 ns. hätätapausta, joilla oli kiireellinen uudelleensijoituksen tarve. Hätätapaukset valittiin ilman alue- tai kansalaisuusrajoitusta UNHCR:n esityksen mukaisesti.

Turvapaikka-asioissa viranomaisyhteistyö on jatkunut kiinteänä. Turvapaikkayksikön johdolla on jatkanut toimintaansa turvapaikka-asioiden operatiivinen yhteistyöryhmä, johon osallistuu sisäministeriön hallinnonalan viranomaisia.

Turvapaikkayksikkö on sijoittanut kaksi asiantuntijaa KRP:n tupa-toimintoon, jossa selvitetään hakijoiden taustoja, välitetään tietoa viranomaisten välillä ja suoritetaan tietynlaista riskiarviointia.

5.1.3. Kansalaisuusasiat

Suomen kansalaisuutta hakivat eniten venäläiset, somalialaiset, irakilaiset, virolaiset ja afganistanilaiset. Kansalaisuuden sai joko hakemuksesta tai ilmoituksesta 12 600 (2016; 9 644) henkilöä. Kielteisten päätösten osuus oli noin 16 prosenttia. Yleisin syy kielteiseen päätökseen oli joko puutteellinen kielitaito tai epäselväksi jäänyt henkilöllisyys kuten edellisenä vuonnakin. Kansalaisuushakemusten keskimääräinen käsittelyaika laski 249 vuorokauteen, kun se vuonna 2016 oli 324 vuorokautta. Kansalaisuusasioissa purettiin aiempina vuosina syntyneitä ruuhkaa määräaikaistulla henkilöstöllä. Lisäksi toimintaa tehostettiin uudistamalla kansalaisuusasioiden viireille tulovaihetta hyödyntäen UMA:n toiminnallisuutta ja automaattisia rekisteritarkistuksia. Asioiden viireillepanovaiheen siirryttyä vuoden 2017 alussa Maahanmuuttovirastolle osa aiemmin esikarsinnassa eli ns. seulonnassa tehdyistä täydennyspyynnöistä voidaan tehdä heti asian viireillepanon yhteydessä asiakaspalvelupisteessä.

Kansalaisuusyksiköstä valmistauduttiin vuoden 2018 alusta sijoittamaan yksi kansalaisuusasioiden asiantuntija KRP:n ns. turvapaikkatoimintoon aivan samalla tavoin ja samantyyppisiin tehtäviin kuin turvapaikkayksiköstä. Yksikössä tehtiin ÄDV-kysely ja vastaukset analysoitiin ja käytiin yksikössä läpi ja niiden pohjalta tehtiin joihtakin johtopäätöksiä tulevaisuutta ajatellen. Kyselyn pohjalta visioitiin tulevaa automatisaation käyttöönottoa ja tekoälyn käytön mahdollisuutta.

5.2. Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu

Sisäministeriön ja Maahanmuuttoviraston välisessä tulossopimuksessa Maahanmuuttovirastolle asetettiin seuraavat tulostavoitteet vuodelle 2017 ja kolmelle seuraavalle vuodelle:

Tulostavoitemittari	2015 toteuma	2016 toteuma	2017 tavoite	2017 toteuma
Työntekijän oleskeluluvan keskimääräinen käsittelyaika virastossa	27	23	30	39
Opiskelijan oleskeluluvan keskimääräinen käsittelyaika (kok. käsittelyaika)	28	27	30	30
Perheenyhdistämistä koskevien oleskelulupahakemusten käsittelyaika enintään	118	117	270	160
Jatko-oleskelulupien keskimääräinen käsittelyaika	-	-	60	80
Turvapaikkahakemusten keskimääräinen käsittelyaika	117	261	150	357
Kansalaisuushakemusten keskimääräinen käsittelyaika	297	324	280	249
Maahanmuuttoviraston asiakastytyväisyys (asteikko 1-5)	-	-	4	**

** Numeerista arvoa ei ole saatavilla

Tuloksellisuuden mittarit

	toteuma 2015	toteuma 2016	tavoite 2017	toteuma 2017
Maahanmuutto				
Työntekijän oleskelulupapäätökset	6 346	6 946	6 000	7 923
Opiskelijan oleskelulupapäätökset	6 376	7 012	6 000	5 817
Keskimääräiset käsittelyajat				
- työntekijän oleskelulupa Migrissä vrk	27	23	30	39
- opiskelijan oleskelulupa Migrissä vrk	28	27	30	30
- jatko-oleskelulupien käsittelyaika	-	-	60	80
Perheenyhdistämistä koskevien oleskelulupahakemusten käsittelyaika enintään	118	117	270	160
Oleskelulupapäätöksiä ja maastapoistamispäätöksiä/htv	351	385	410	452
EU-kansalaisten rekisteröinnit/htv			530	692
Henkilötyövuodet (ulkomaalaislupa-asiat siirtyivät Migrille poliisilta 1.1.2017)	67	62	-	175
Sähköisen itsepalvelukanavan käyttöaste työntekijän oleskeluluissa	41	48	55	60
Sähköisen itsepalvelukanavan käyttöaste opiskelijan oleskeluluissa	84	91	92	94
Sähköisen itsepalvelukanavan käyttöaste perheenjäsenen oleskeluluissa	-	2	30	51
Sähköisen itsepalvelukanavan käyttöaste jatko-oleskeluluissa	7,5	13	25	45

Sähköisen itsepalvelukanavan käyttöaste EU-kansalaisen rekisteröinnissä	2,6	4,6	20	36
Päätösten hinta (€/päätos, OKA) 1. oleskelulupapäätös	264	279	300	315
Päätösten hinta (€/päätos, OKA) jatko-oleskelulupapäätös	-	-	190	178
Kansainvälinen suojelu				
Turvapaikkapäätökset, henkilöä	7 480	28 252	13 500	9 459
- turvapaikkahakemukset, kokonaiskäsittelyaika ilman muutoksenhakua	117	261	150	357
Turvapaikkapäätöksiä/ htv	71	58	63	54
Henkilötyövuodet	130	518	-	175
Turvapaikkapäätösten hinta (€/päätos, OKA)	1 743	1 584	1 700	1 841
Turvapaikanhakijoiden vastaanotto toiminta				
Turvapaikanhakijoiden määrä	32 476	5 657	-	5 059
Vastaanotto keskuksen käyttöaste keskimäärin %	106 ***	87	90	93
Vastaanotto keskuksen paikkaluku keskimäärin yhteensä enintään	30 500***	32 146	14 090	13 750
Keskimäärin vastaanoton piirissä olevia/henkilöä/vuosi	10 270***	25 848	13 000	15 982
Turvapaikkahakemusten keskimääräinen käsittelyaika, vrk	117	261	150	357
Määräraha, 1 000 euroa (mom. 26.40.01.3, 26.40.01.4, 26.40.21 ja 26.40.63 sekä 26.01.24 vuosi 2016 toteuma)	168 235	618 848	TA 300 706	276 768
Turvapaikanhakijoiden vastaanoton keskimääräiset kustannukset/asiakas/vrk (€, sis. alv)	66	65	60	55
Henkilötyövuodet (Vastaanotto toiminnan ohjaus Maa- hanmuuttovirastossa)	9,2	29	-	29 (+VAPA- hanke 13)
Palumuutto				
Palumuuttovalmennukseen osallistuneet henkilöt	228	139	-	-
Kielikokeisiin osallistuneet henkilöt	254	192	-	-
Määräraha, 1 000 euroa (momentti 26.40.20)	548	436	-	-
Henkilötyövuodet	4	5	-	-
Suomen kansalaisuus				
Kansalaisuushakemuspäätökset	10 327	11 576	-	14 149
Kansalaisuusilmoitukset	886	765	-	932
Keskimääräiset käsittelyajat vrk				
- kansalaisuushakemukset (kaikki, kokonaiskäsittelyai- ka keskimäärin)	297	324	280	249
Kansalaisuushakemuspäätöksiä / htv	267	267	278	280
Henkilötyövuodet	42	51	-	61
Sähköisen itsepalvelukanavan käyttöaste kansalai-				

suusasioissa	37	40	50	50
Päätösten hinta, kansalaisuushakemuspäätös (€/päätös, OKA)	516	516	395	360
Maahanmuuttoviraston asiakastytyvyisyys	-	-	4	**

** Numeerista arvoa ei ole saatavilla

*** Poikkeuksellisen turvapaikanhakijamäärän vuoksi tilastointi vuodelta 2015 ei ole täysin kattava.

5.2.1. Laadunhallinta

Suoritteiden laatua on mitattu seuraamalla viraston tekemien päätösten pysyvyyttä muutoksenhakutuomioistuimissa. Tavoitteena oli, että Maahanmuuttoviraston päätöksistä tehtyjen valitusten hyväksymisten määrä sillä perusteella, että viraston päätös on perustunut laintulkintavirheeseen tai menettelyvirheeseen, on enintään viisi prosenttia valitusten kokonaismäärästä. Edellä mainituilla perusteilla valitus hyväksyttiin 4,1 prosentissa tapauksista, joten tavoite saavutettiin.

5.2.2. Päätösten pysyvyys

Hallinto-oikeuden ratkaisut Maahanmuuttoviraston päätöksiin	2015	%	2016	%	2017	%
Valitus jätetään tutkimatta	68	2,0	135	1,6	35	0,5
Valitus hyväksytään	895	25,8	1947	22,8	2423	32,1
Käsittely raukeaa	263	7,6	584	6,8	1058	14
Valitus hylätään	3119	90,1	5867	68,8	4025	53,4
Yhteensä	3463	100,0	8533	100	10587	100,0
Hyväksytyt valitukset %-osuus kaikista valituksista	2016	%	2016	%	2017	%
Erilainen tosiasiaharkinta	250	7,2	370	4,3	480	6,4
Laintulkintavirhe, Migri	14	0,4	68	0,8	11	0,15
Menettelyvirhe Migri	10	0,3	134	1,6	298	3,95
Olosuhdemuutos	261	7,5	285	3,3	148	1,96

5.3. Tukeyksiköt

5.3.1. Sähköiset palvelut

Vuoden 2017 aikana UMA4 kehityksessä priorisoitiin turvapaikkaprosessin tehostumista edelleen. Järjestelmä jalostui tuomalla runsaasti uusia tuottavuutta parantavia ominaisuuksia asiankäsittelyyn. Uudet ominaisuudet paransivat tiedon syöttämistä sekä asioiden seulontaa, hakua, luokittelua asiansanojen pohjalta ja siten helpottivat töiden suunnittelua. Vaikutukset ulottuvat kaikkiin asiaryhmiin. UMA4 käyttö laajennettiin koko Maahanmuuttoviraston käyttöön sekä osalle muista käyttäjäryhmistä, jolloin suuri osa aktiivikäyttäjistä saatiin UMA4 käyttäjiksi. Alkuvuodesta 2018 jäljellä olevat UMA3 -käyttäjäryhmät siirtyvät UMA4 käyttäjiksi.

UMA4 tuottavuushanke saatiin päätökseen ja digitaalisen toiminnan sekä UMA-järjestelmäkokonaisuuden jatkokehitys tapahtuu Älykäs Digitaalinen Virasto -hankkeessa.

Vuonna 2017 julkaistiin työnantajien palvelut EnterFinland uusina palveluina. Pysyvä oleskelulupa julkaistiin myös EnterFinland palveluna. Oikeudellisten avustajien sähköisen asiainhanke käynnistettiin loppuvuodesta. Viraston ja asiakkaan viestintää EnterFinlandin kautta kehitettiin. Tunnistamisessa ja maksamisessa siirryttiin VETUMA-palvelusta Suomi.fi palveluihin.

Turvapaikkapuhuttelun ajanvarauksen automatisointia kehitettiin merkittävästi.

Robotisoidun tekoälyyn perustuvan asiakaspalvelun kehitys käynnistyi vuoden 2017 aikana. Kehityksessä huomioidaan konseptina ns. tekoälyverkko eli laajempi robotisoitu asiakaspalvelukokonaisuus.

Maahanmuuttoviraston johtamisen tukemiseksi toteutettiin prosessien simulaattori- ja skenaariopalveluja sekä käynnistettiin johdon tiedolla johtamisen kokonaisuuden kehitys.

Vuoden 2017 aikana digitaalista ydintoimintaa kehitettiin lukuisien uusien toimintaa tehostavien UMA-ominaisuuksien kautta. Uusia ja paranneltuja toiminnallisuuksia toteutettiin tehostamaan UMA:n käyttöliittymiä, lisäämään merkittävästi automaatioita, parantamaan asiakkaan itsepalvelua EnterFinland palvelun kautta, kehittämällä älykästä sähköistä työnhallintaa sekä automaattista tiedonvaihtoa eri järjestelmien välillä. Lisäksi toteutettiin varautumista parantavia toiminnallisuuksia, vastaanotto-toiminnan UMAREK-järjestelmää ja prosessien simulointityökaluja analytiikan keinoin. Kehitystyössä huomioitiin Maahanmuuttoviraston lisäksi myös suuri joukko muiden maahanmuuton toimijoiden tarpeita. Lisäksi digitaaliseen ydintoimintaan oleellisesti liittyvä johtaminen ja organisaation kehittäminen huomioitiin kiinteänä osana digitaalista toiminnan murrosta.

UMA4 ja Älykäs digitaalinen virasto -hankkeilla tavoitellut tuottavuushyödyt vuoden 2017 osalta saavutettiin. Tuottavuushyödyt realisoituvat suhteessa pienempinä kustannuksina kasvavan maahanmuuton tilanteessa. Ilman näitä kehittämistoimenpiteitä Migrin henkilöstökustannukset ja vastaanottokustannukset olisivat olleet toteutuneita suuremmat.

Käyttötuen tulosalueella hoidettava käyttötuki, tekninen tuki ja pienkehitystoiminta laajentuivat asiantuntijajärjestelmän laajentuessa. Käyttötuen toiminta laajentui edelleen useisiin uusiin järjestelmiin.

Service Desk toimintaa laajennettiin useisiin uusiin tukiryhmiin. Myös aiemmin tuetuissa ryhmissä näkyi volyymin kasvua. Erityisesti kasvava EnterFinland-palvelun käyttö näkyi suurentuneena tikettimääränä. Tiketointi-järjestelmässä otettiin käyttöön lisää toiminnallisuuksia.

Sähköiset palvelut laajenivat perustetulla ICT-toimistolla, jonne koottiin asiantuntijoita muun muassa koordinoimaan ICT-hankkeita, hankintoja sekä TUVE ja TORI palveluita viraston näkökulmasta Migrin lähituen siirryttyä Valtorille 1.6.2017. ICT-toimistossa aloitti loppuvuodesta myös viraston biometria-asiantuntija.

Lisäksi yksikössä toimii palvelumuotoiluun keskittynyt Inland Studio, jossa kehitetään ja jatkojalostetaan uusia ideoita viraston tarpeisiin palvelumuotoilun ja asiakaskokemuksen näkökulmista. Palvelumuotoilijat työskentelevät yhdessä viraston yksiköiden kanssa sekä virastosta että muualta löytyneitä ideoita isompina ja pienempinä projekteina. Yhtä aikaa työn alla on 5-15 projektia, jotka voivat liittyä esimerkiksi

prosessien jalostamiseen tai järjestelmien kehittämiseen. Samalla tuodaan palvelumuotoilu osaksi Migrin jokapäiväistä toimintaa.

5.3.2. Oikeuspalvelu

Kansainvälisen ja EU-yhteistyön tiivistyminen muuttoliikeasioissa näkyi edelleen merkittävänä osana viraston oikeuspalvelun työtä vuonna 2017. EU:n muuttoliiketilanteen ja yhteistä turvapaikkajärjestelmää koskevien lainsäädäntöaloitteiden käsittely EU:ssa jatkui tiiviinä. Lisäksi käytännön yhteistyötä Maahanmuuttoviraston ja Euroopan turvapaikka-asioiden tukiviraston (EASO) välillä tiivistettiin edelleen erityisesti EASOn operatiivisessa tukitoiminnassa ja toisaalta turvapaikkapäätöksenteon yhtenäistämiseen tähtäävän yhteistyön muodossa.

Oikeuspalvelu vastasi Maahanmuuttoviraston näkemysten kokoamisesta EU:ssa ja muilla kansainvälisillä foorumeilla esillä oleviin kysymyksiin. Oikeuspalvelu osallistui myös EU-aloitteiden eduskuntakäsittelyyn asiantuntijalausuntojen ja eduskuntakuulemisten muodossa.

Viime vuonna aloitettu kahdenvälinen yhteistyö Venäjän maahanmuuttopäähallinnon kanssa tiivistyi edelleen vuonna 2017. Lokakuussa sisäministeriön maahanmuutto-osaston järjestämä seminaari, johon Maahanmuuttovirasto osallistui, ja sisäministeri Risikon ja ministeri Kolokoltsevin tapaamisessa 25.–26.10.2017 tehty päätös maahanmuuton koordinaatioryhmän perustamisesta vakiinnuttivat yhteistyötä.

EASO jatkoi operatiivista tukitoimintaansa Italiassa, Kreikassa, Kyproksella ja Bulgariassa vuonna 2017. Maahanmuuttovirasto osallistui EASOn tukitoimintaan ja myös muuhun EASO-yhteistyöhön. Oikeuspalvelu vastasi Suomen osallistumisen koordinoinnista ja yhteydenpidosta EASOon. Maahanmuuttovirastosta osallistui yhteensä 13 asiantuntijaa EASOn operaatioihin Italiassa ja Kreikassa. EASOn pääjohtaja vieraili Migrissä syyskuussa. Lisäksi oikeuspalvelu koordinoi Suomen vastaukset 34 EASOn turvapaikka-asioiden kyselyjärjestelmän puitteissa tehtyyn kyselyyn.

Oikeuspalvelu jatkoi päätöksenteon tukemista kehittämällä lähtömaakohtaista ohjeistusta kansainvälistä suojelua koskevien hakemusten käsittelystä ja ratkaisemisesta. Oikeuspalvelu valmisteli ohjeet yhteistyössä turvapaikkayksikön asiantuntijoiden ja maatietopalvelun kanssa, ja vuonna 2017 julkaistiin ohjeet koskien Afganistania, Somaliaa ja Irakia. Turvapaikkaprosessista eri maissa kertovan IDS-tietokannan luomiseen oikeuspalvelu otti osaa EASOn kautta.

Vuonna 2017 oikeuspalvelua työllistivät erityisesti oleskelulupahakemusten käsittelyaikaa koskevien kantelujen kasvanut määrä. Näistä merkittävä osa koski poliisilta siirtyneitä jatkolupahakemuksia tai muutoin toimivallan siirron seurauksena pitkittyneitä käsittelyaikoja. Lisäksi useat kantelut koskivat Migrin uusien palvelupisteiden toimintaa kuten ajanvarausta, mahdollisuutta asioida ilman ajanvarausta tai yksittäisten palvelutilanteiden sisältöä. Vastaanottopalveluita ja turvapaikkamenettelyä koskevien kantelujen määrä tasoittui parin edellisen vuoden määristä. Yhteensä kanteluita tuli vireille 63.

Maahanmuuttoasioiden toimivallan siirto poliisilta Maahanmuuttovirastolle näkyi edelleen ohjeiden päivittämisen tarpeena sekä uusien ohjeiden laadinnassa. Vuonna 2017 oikeuspalvelu päivitti edelleen ohjetta turvapaikkamenettelyssä selvitettäviiin muihin oleskelulupaperusteisiin liittyvistä menettelyistä. Myös lupamenettelyohje päivitettiin. Lisäksi oikeuspalvelu laati uudet ohjeet ilmoittautumis- ja asumisvelvollisuuden toteuttamisesta ja turvapaikkahakemuksen peruuttamisesta vastaanotokeskuksissa.

5.3.3. Maatietopalvelu

Maatietopalvelun toiminnassa korostuivat vuonna 2017 merkittävästi maatietokyselyjen jonon purkaminen koskien erityisesti vuonna 2015 hakeneita turvapaikanhakijoita sekä Irakin, Afganistanin ja Somalian turvallisuustilanteiden ja tilannekatsausten laatiminen tammi-, touko- ja joulukuussa. Maatietopalvelu vastasi pääasiassa päätöksentekoyksiköistä mutta myös muilta yhteistyökumppaneilta tullessiin n. 350 maatietokyselyyn. Maatietopalvelu tuotti lisäksi vuoden 2017 aikana laajempia turvallisuustilanne- ja teemakatsauksia 30 kappaletta mm. Irakista, Afganistanista, Somaliasta, Syyriasta, Kiinasta, Turkista, Kamerunista, Iranista ja Nigeriasta.

Maahanmuuttoviraston maatietopalvelun tutkijat vierailivat Irakissa Bagdadissa tiedonhankintamatkalla loka-marraskuun vaihteessa. Matkan tarkoitus oli luoda kontaktiverkosto kansainvälisten ja kansallisten toimijoiden kuten apuorganisaatioiden, viranomaisten, tutkijoiden ja paikallisten kansalaisjärjestöjen kanssa. Kontaktiverkostolta voidaan hankkia vastaisuudessa tietoa Irakin ja Bagdadin turvallisuustilanteesta turvapaikkapäätöksenteon tueksi. Lisäksi matkalla kerättiin tietoa maan yleisistä olosuhteista ja eri kansanryhmien tilanteista. Tiedonhankintamatka Irakiin toteutettiin osana Euroopan unionin (AMIF -rahasto) osarahoittamaa FAKTA -hanketta.

Maatietopalvelu osallistui vuonna 2017 aktiivisesti EASO- yhteistyöhön, työryhmiin ja lähtömaatiedon COI -asiantuntijakokouksiin, mukaan luettuna lähtömaatiedonhankinnan strategisen suunnittelun Stratnet ja COI -verkostot (muun muassa Somalia, Afganistan, Eritrea, Irak, Länsi-Afrikka, Syyria). Lisäksi osallistuttiin useisiin EASOn seminaareihin, kuten COI Publications -seminaariin lähtömaatiedon metodologiaan liittyen, sekä Länsi-Afrikan seksuaalivähemmistöjen tilannetta (Mali, Senegal, Norsunluurannikko) käsittelevään seminaariin Brysselissä (CEDOCA) ja Certification and Accreditation Working Groupin toimintaan. Maatietopalvelun tutkija osallistui EASOn Afganistanin turvallisuustilanteesta kertovan raportin kirjoittamiseen. Lisäksi maatietopalvelu osallistui IGC:n (The Intergovernmental Consultations on Migration, Asylum and Refugees) lähtömaatietokokouksiin ja EASOn lääketeolliseen lähtömaatiedon hankintaan erikoistuvan MedCOI- työryhmän kokouksiin ja MedCOI tekniseen ryhmään sekä Euroopan turvapaikkaviraston koulutukseen kuuluvan lähtömaatietomodulin uudistamisryhmään.

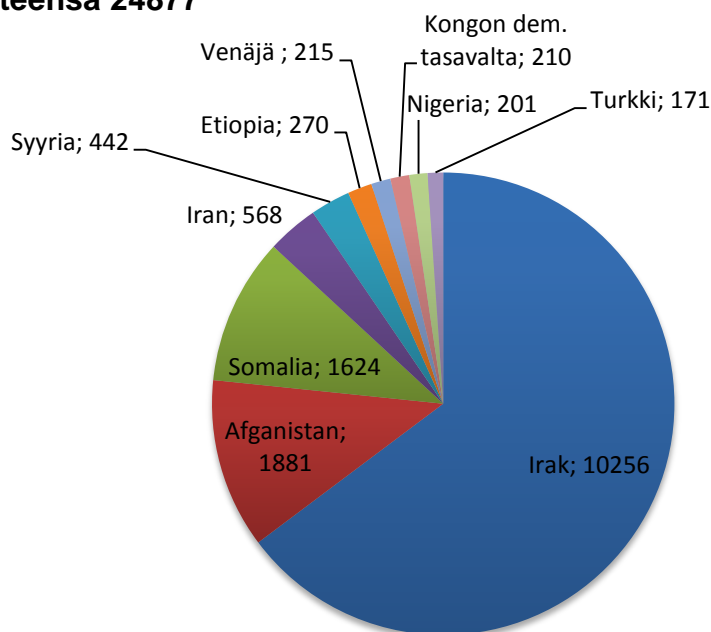
Maatietopalvelu tarjosi lähtömaatietokoulutusta vuonna 2017 Migrin henkilökunnan lisäksi muun muassa hallinto- oikeuksien, kunnallisten oikeusavustajien sekä yliopistojen ja kuntien työntekijöille. Esimerkkinä mainitaan Kongon demokraattista tasavaltaa koskeva -maatietoluento marraskuussa osana kiintiöpakolaisten kuntaan sijoittamiseen liittyvää hanketta.

Vuoden alussa aloitettiin Tellus-lähtömaatietokannan uuden version suunnittelutyö, jonka tarkoituksena on korvata tietokanta nykyaikaisemmalla ja huomattavasti käyttäjäystävällisemmällä lähtömaatietoportaalilla. Telluksen eri käyttäjäryhmien kanssa suunniteltiin tulevan maatietoportaalin rakennetta ja ominaisuuksia ja suunnittelun pohjalta laadittiin esiselvitysraportti, jonka pohjalta hankkeessa edetään.

Tellus-lähtömaatietokantaan tehtiin hakuja yhteensä 24 877 kappaletta vuonna 2017 ja haetuimmat maat olivat Irak, Afganistan ja Somalia. Telluksen sidosryhmäkäyttäjäkuntaan liittyi vuoden 2017 aikana uusiksi käyttäjiksi useita kuntia ja valtioneuvoston kanslian alaisia yksiköitä ja uusia tunnuksia luotiin yli 200 käyttäjälle.

Tellus-hakuja yhteensä 24877

5.3.4. Euroopan muuttoliikeverkosto (EMN)

Euroopan muuttoliikeverkoston (EMN) kansallinen yhteyspiste toimii Maahanmuuttoviraston oikeus- ja maatietoyksikössä ja siinä työskentelee neljä kokoaikaista asiantuntijaa.

Vuonna 2017 Suomen kansallinen yhteyspiste toteutti EMN -työohjelman vaatimukset aikataulun mukaisesti. EMN:n tutkimukset käsittelivät kolmansien maiden kansalaisten laitonta työntekoa, hakijoiden henkilöllisyyden selvittämistä maahanmuuttoprosesseissa sekä paluukäytäntöjen tehokkuutta Euroopan unionissa.

Tänä vuonna julkaistiin sekä painettuna että verkkoversiona suomenkielinen laitos EMN Maahanmuuttosananaston versiosta 5.0. Lisäksi Suomen kansallinen yhteyspiste toimitti ja julkaisi niin ikään sekä verkko- että painoversioina Maahanmuuton tunnusluvut, josta tehtiin kaksikielinen suomi-ruotsi versio sekä englanninkielinen versio. Vuoden 2016 maahanmuutto- ja turvapaikkapolitiikkaa koskeva raportti toimitettiin ja julkaistiin verkossa ja painettuna. Yhdessä IOM:n kanssa tuotettujen ”Maahanmuuttosananastoa - Termer om Invandring” -julistusten levitystä jatkettiin Subjectaid.fi -palvelun kautta ja vuonna 2017 jaettiin yhteensä 19 585 julistetta sidosryhmille ja oppilaitoksille.

Kansainvälinen tietojenvaihto jatkui kyselyjen muodossa. EMN -verkoston Ad hoc -kyselyjärjestelmän kautta tehtiin yhteensä 79 kyselyä, joista Suomen tekemiä kyselyjä oli 9.

Paluuasiantuntijoiden alatyöryhmä REG (Experts' Group) seuraa ja koordinoi EU:n ja Norjan osalta turvapaikanhakijoiden kaikkia paluuhankkeita ja tietojenvaihtoa paluuasioissa yhteisen eurooppalaisen paluujärjestelmän ja käytännön yhteistyön kehittämiseksi. Kansallinen yhteyspiste on osallistunut aktiivisesti sekä REGin että Irma-paluu-tietojenvaihtojärjestelmän kehittämistoimintaan.

Osana EMN:n kansallisten yhteyspisteiden työohjelmaa on ylläpitää kansallista asiantuntijaverkostoa, jossa on mukana erilaisia sidosryhmiä julkishallinnosta, koulu-

tus- ja tutkimusyhteisöistä sekä kolmannelta sektorilta. Verkosto tukee niin EMN:n kuin verkoston jäsenten tiedonsaanti- ja tiedostustarpeita. EMN -verkoston 26.9.2017 järjestämä juhlaseminaari, ”Pitkittäiskatsaus maahanmuuttoon - globaali, eurooppalainen ja kansallinen näkökulma” sai kiittävän vastaanoton. Toinen seminaari käsitteli EU:n muuttoliikepolitiikan normeja, arvoja ja käytäntöjä ja se järjestettiin 1.12.2017 yhdessä Euroopan Parlamentin Suomen tiedotustoimiston kanssa.

Suomen yhteyspiste ylläpitää kansallisia verkkosivuja. Osoitteessa www.emn.fi on saatavilla kaikki EMN -tuotteet, tietoa ajankohtaisista tutkimuksista ja tapahtumista maahanmuuton alalla sekä monikielinen EMN -verkkosanakirja.

5.3.5. Viestintä

Ulkoisen viestinnän osalta suurin työpanos oli Migri.fi -sivujen uudistaminen entistä paremmin asiakkaita palvelevaksi itsepalvelukanavaksi. Uusi sivusto julkaistiin vuoden 2018 alussa. Asiakasviestinnän osalta jatkettiin myös muutosviestintää poliisin hoitamien lupa-asioiden siirtymisen vaikutuksista.

Median ja suuren yleisön kiinnostus viraston toimintaa kohtaan jatkui tasaisen korkeana. Vuoden aikana puhuttivat edelleen eniten turvapaikka- ja vastaanottoasiat. Etenkin kohti loppuvuotta kiinnostus siirtyi päätöksenteosta ja niiden perusteista hakijoiden maastapoistamisiin, joiden käytännön toteuttamisesta vastaa poliisi. Samalla ulkoisen viestinnän kysyntä rauhoittui hieman aikaisempiin vuosiin ja alkuvuoteen 2017 verrattuna.

Vuoden aikana lähetettiin 43 mediatiedotetta sekä 47 asiakasviestintään liittyvää tiedotetta. Kaikki tiedotteet lähetetään suomen, ruotsin ja englannin kielellä. Viraston Twitter -tilin seuraajamäärä kasvoi parilla tuhannella ollen vuoden lopussa noin 11 000 henkilöä. Twiittejä lähetettiin vuoden aikana 1865.

Työyhteisöviestintä tuki vuoden 2017 suurissa muutoksissa, kuten poliisin lupa-asioiden, valtion vastaanottokeskusten ja Helsingin säilön siirtymisessä Maahanmuuttovirastolle. Suuri viestinnällinen haaste oli myös Helsingin toimipisteen valmistautuminen Pasilan virastotaloon muuttoon. Vuoden 2018 aikana toteutettavan intranetuudistuksen valmistelut aloitettiin.

5.3.6. Asiakaspalvelu

Vuoden 2017 alussa toteutuneen ulkomaalaislupa-asioiden toimivallan siirron myötä puhelintiedustelujen määrä ja neuvonnan tarve lähes kolminkertaistui.

Viraston ensisijainen neuvontakanava on Migri.fi -verkkosivut. Vuoden aikana sivuja uudistettiin entistä käyttäjäystävällisemmiksi, ja uudet sivut julkistetaan tammikuussa 2018. Lisäksi sähköisten hakemusten valikoimaa laajennettiin entisestään ja sähköinen asiointi avattiin myös työnantajien käyttöön.

Maahanmuuttoviraston osallistui osana Suomen itsenäisyyden satavuotisjuhlavuoden tapahtumia toteutettuun 100 tasa-arvotekoa kampanjaan teemalla Naisten ja tyttöjen asiointin lisääminen. Kampanjassa korostettiin Suomessa naisten olevan tasa-arvoisessa asemassa suhteessa miehiin ja saavan kertoa omasta asiastaan itse.

Virasto järjesti ensimmäistä kertaa viranomaisille suunnatun asiointi-infon toukuussa. Aiheina olivat mm. palvelupisteissä asiointi, viraston palvelukanavat.

5.3.7. Tilastotoiminta

Vuoden 2017 aikana viraston asiaprosesseja mallintava ohjelma vietiin tuotantoympäristöön ja jatko kehitettiin mallintamaan turvapaikkahakemusprosessin lisäksi kansalaisuushakemusprosessin sekä ensimmäisen oleskelulupaprosesseista ”työ-lupa-”, ”perheside-”, ”opiskelu-” sekä ”muu peruste-” prosessit. Vuodeksi 2017 suunniteltu käyttöönotto viivästyi henkilöstövaihdosten vuoksi, ja se siirrettiin vuodelle 2018. Ohjelmisto mahdollistaa Maahanmuuton prosessien tilakohtaisen työkuorman ennustamisen.

Vuonna 2017 rakennettiin tilastollinen malli jonka avulla yhtäältä, ehkäistään ristiriitaisen tilastotiedon päättymistä julkisuuteen, ja toisaalta, laajennetaan yleisölle tarjottavan tilastotiedon määrää. Mallin ja siihen liittyvien tilastollisten työkalujen kehittäminen jatkuu vuoden 2018 aikana.

5.4 Vastaanotto toiminta

Vastaanottoyksikön toimintavuosi oli edelleen voimakkaasti muuttuvassa toimintaympäristössä toteutunut tapahtumarikas ja hyvin hektinen toimintavuosi. Turvapaikanhakijoiden vastaanoton piirissä olleiden henkilöiden määrä laski vuoden aikana kolmasosalla, noin 19 300 henkilöstä noin 13 300 henkilöön, minkä seurauksena vastaanottokapasiteettia sopeutettiin alaspäin voimallisesti yksiköitä lakkauttamalla ja niiden kapasiteetteja supistamalla. Toista vuotta jatkunut voimakas sopeuttaminen keskusten lakkauttamisineen työllisti vastaanottoyksikön substanssitosalalueita ja tilannekeskusta ja teki toiminnasta osaltaan myös erittäin haasteellista.

Vastaanottojärjestelmän kustannustehokas sopeuttaminen yhdessä kapasiteetin korkean käyttöasteen ja suhteellisen suuren yksityisesti majoittuneiden määrän kanssa vaikuttivat keskeisesti valtakunnallisen majoitusvuorokauden keskihinnan erittäin suotuisaan kehitykseen. Asetettu tavoite 60€ alitettiin selvästi, keskihinnan - 55€ - ollessa suurin piirtein tasolla, joka vallitsi ennen vuotta 2015.

Vastaanottoyksikön organisaatiota ja johtamisjärjestelyjä kehitettiin vastaamaan Joutsenon ja Oulun vastaanottokeskusten Maahanmuuttovirastoon siirtymisen myötä laajentunutta toimintaa. Laajentunut vastaanottoyksikkö käsitti 4 tulosaluetta - sisällön ohjaus ja kehittäminen, vastaanottokapasiteetti ja valmius, Joutsenon vastaanottokeskus ja Oulun vastaanottokeskus - sekä tilannekeskus -tiimin.

Toimintavuoden aikana valmisteltiin myös Helsingin säilön siirtyminen 1.1.2018 alkaen Maahanmuuttoviraston alaisuuteen ja vastaanottoyksikön tulosalueeksi, mikä sitten tapahtuikin onnistuneesti vuoden vaihteessa. Samalla varauduttiin vastaanottoyksikön toiminnan laajenemiseen edelleen.

Sisällön ohjaus ja kehittäminen

Sisällön ohjauksen ja kehittämisen keskeinen tavoite oli varmistaa, että vastaanottokeskukset järjestävät turvapaikanhakijoille lakisääteiset vastaanottopalvelut ja muun vastaanottoon kuuluvan toiminnan yhdenvertaisesti, laadukkaasti ja kustannustehokkaasti. Tavoitteen mukaista toimintaa toteutettiin laaja-alaisesti mm. vastaanottokeskuksille laaditun valvontaohjelman toimeenpanoa jatkamalla, koulutuksilla, ohjeistuksilla ja keskusten työntekijöitä ohjaamalla asiakas- ja potilasasioissa ja -tapauksissa. Keskuksista tulleiden yhteydenottojen määrä laskettiin tuhansissa, joten ohjauksen tarve ja merkitys oli suuri. Valvonnan näkökulmasta vastaanottokeskusten toiminta on ollut pääasiassa asianmukaista.

Vuonna 2017 kilpailutettiin valtakunnallisesti tietyt keskeiset vastaanottokeskusten ulkopuolelta hankittavat turvapaikanhakijoiden perusterveydenhuollon palvelut.

Vastaanottokeskusten ja niiden lähialueiden turvallisuuden eteen tehtiin paljon työtä keskuksille annetun jatkuvaisluonteisen ja tarvittaessa hyvin nopeastikin reagoivan ohjauksen ja koulutuksen muodossa. Vastaanottokeskusten häiriökäyttäytymisen ehkäisy ja hallinta -toimintamalli otettiin käyttöön ja väkivaltaisen radikalisoitumisen ja ekstremismin ennalta ehkäisyn kansallisen yhteistyöryhmän toimintaan osallistuttiin.

Alaikäisten ilman huoltajaa olevien turvapaikanhakijoiden edustajajärjestelmän kehittämistyötä tehtiin mm. hallituksen LAPE- muutosohjelman puitteissa ja ilman huoltajaa tulleiden lasten vastaanotto toiminnan laatuindikaattorien valmistelu aloitettiin.

Luvan saaneiden kuntiin siirtymisen tehostamista ja ohjauksen yhteensovittamista jatkettiin yhteistyössä työ- ja elinkeinoministeriön, ELY-keskusten ja sisäministeriön kanssa. Kuntapaikkajärjestelmään liittyvästä problematiikasta - määrät, sijainnit, kohtaanto-ongelmat - johtuen, lankesi vastaanottokeskuksille edelleen iso rooli kuntaan siirtymisen mahdollistamisessa. Kuntaan siirtymisen tavoiteaika oli 60 vrk ja toteuma reilu 90 vrk. Vastaanottokeskuksissa oleskelevien, oleskeluluvan omaavien asiakkaiden määrä laski ja asettui ennen vuotta 2015 vallinneelle tasolle.

Vastaanottokeskuksista kuntaan siirtyneet 1.1. - 31.12.2017

Vastaanottokeskusten avustama kuntaan muutto	1 553
ELY-keskuksen kuntaan osoitus	1 275
Itsenäinen kuntaan siirtyminen	1 845
Yksityismajoituksesta kuntaan muutto	460
Yhteensä	5 133

Hanke-rintamalla osallistuttiin usean AMIF- hankkeen toteutukseen ja rahoituksen hakemiseen. VASUMA- hankkeessa kehitettiin vastaanottokeskusten käyttämää UMAREK -tietojärjestelmää ja VAPA -hankkeessa toteutettiin ja kehitettiin vastaanottokeskuksissa tapahtuvaa vapaaehtoisen paluun toimintaa. Hankkeen puitteissa vastaanottokeskuksissa toimi 15 paluuneuvojaa. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen kanssa kehitettiin hakijoille suunnattuja alkuterveystarkastuksia Terttu- hankkeessa ja lasten ja lapsiperheiden auttamistyötä kehitettiin Suomen Mielenterveysseuran kanssa Lapset puheeksi vastaanottopalveluissa -hankkeessa. Toimintavuoden lopulla haettiin AMIF- hankerahoitusta vapaaehtoiseen paluuseen (VAPA2 ja VOMPAT -hankkeet), työ- ja opintoiminnan ja osaamisen kartoittamiseen (OSAKA) sekä yleiseen oikeudelliseen neuvontaan (ONE) liittyviin hankkeisiin.

Vastaanottokapasiteetti ja valmius

Vastaanottokapasiteettia supistettiin voimakkaasti, vaikka liian etupainotteisiksi osoittautuneiden, 2016 päätettyjen sopeutustoimien johdosta, kesän/syksyn 2017 ajaksi jouduttiinkin antamaan keskuksille joitain toimeksiantoja lisäpaikoista ja supistusten tai lakkautusten siirtämisistä ja jopa perumisista. Kokonaiskapasiteetista saneerattiin noin kolmannes ja alaikäisyksiköiden kapasiteetista yli 60% ilman huoltajaa tulleiden alaikäisten turvapaikanhakijoiden määrän laskiessa noin 750:stä alle

sataan. Yksityismajoittujien määrä jatkoi kuitenkin edelleen kasvuaan sekä absoluuttisesti että suhteellisesti

Vastaanottokeskusten määrä ja kokonaiskapasiteetti toimintavuosien 2016–2017 lopussa sekä kapasiteetin keskimääräinen käyttöaste vuosina 2016–2017.

	2016	2017
Vastaanottokeskusten määrä, kaikki yksiköt	126	56
Vastaanoton kokonaiskapasiteetti	17 200	10 300
Käyttöaste, keskim. (%) kaikki yksiköt	87	93

Yksityisesti majoittuneiden määrä ja suhteellinen osuus kaikista asiakkaista toimintavuosien 2016–2017 lopussa.

	2016	2017
Yksityisesti majoittuneiden määrä	3 715	4 230
Yksityisesti majoittuneiden suhteellinen osuus, %	19	32

Vastaanottokeskusten lakkautuksia ohjattiin ja valvottiin niin, ettei valtiolle koitunut kiinteistöistä ja materiaalista kohtuuttomia korjaus- tai ennallistamiskustannuksia. Vastaanottokeskusten lakkautukset kohdistettiin kalliimpiin keskuksiin, sikäli kuin vastaanottojärjestelmän toiminnalliset edellytykset ja sopimukset sen mahdollistivat.

Vuoden aikana toteutettiin vastaanottotoiminnan kilpailutuspilotti Uudenmaan alueella. Sen seurauksena perustettiin uusi vastaanottokeskus Raaseporiin. Kilpailutusmallia jalostetaan saatujen kokemusten perusteella ja kilpailutus laajennetaan koko maata koskevaksi vuonna 2018.

Turvapaikanhakijoiden vastaanoton valtakunnallista valmiussuunnitelmaa päivitettiin huomioiden mahdolliset tulevat lakimuutokset ja em. kilpailutuspilotti. Alueellisten, ELY -keskusten maahantuloa koskevien valmiussuunnitelmien päivityksiä tuettiin asiantuntija-avulla. Tulevien maakuntien valmiussuunnitelmien maahanmuuttoa koskevien osien runko tehtiin valmiiksi. Vastaanottokeskusten valmiussuunnitelmat päivitettiin ja tarkastettiin. Vastaanottokeskusten ja järjestelykeskusten perustamista ja lakkauttamista koskevaa ohjeistusta ja prosessikuvauksia laadittiin.

Maahanmuuttovirastolle laadittiin valmiussuunnitelma, joka on otettu käyttöön luonnoksena. Sen täydentäminen jatkuu ja siihen liittyvää henkilöstön koulutusta toteutetaan vuonna 2018.

Tilannekeskus

Syksyllä 2015 perustetun tilannekeskuksen toimintaa kehitettiin ja systematisoitiin määrätietoisesti vuoden 2017 aikana ja sen rooli keskeisenä vastaanottokeskuskentän toimintaa koordinoivana ja sekä virastolle että hallinnonalalle laajemminkin vastaanoton tilannekuvan luomista ja ylläpitämistä palvelevana tahona vakiintui.

Tilannekeskus seurasi keskusten käyttöasteita riittävän transit -kapasiteetin turvaamiseksi, organisoisi asiakkaiden siirtoja turvapaikkayksikön puhuttelu- ja käsittelyjonojen tasaamiseksi, ohjasi asiakasvirtoja tarvittaessa keskusten välillä sekä suunnitteli ja koordinoi lakkautettujen vastaanottokeskusten asiakassiirrot annettujen aikaraamien puitteissa.

Erilaisten tilannekuvaraporttien tuottamista ja kehittämistä jatkettiin mm. luomalla uusia raportteja maastapoistamisen tilanteesta, vastaanottolain 14a§:n mukaisista vastaanottopalveluiden lakkaamisista, Dublin-palautuksista sekä takaisin- ja vastaanottopyynnöistä, vastaanoton yleisestä tilanteesta ja muista tilannekeskuksen vastuulle kuuluvista asiakokonaisuuksista.

Tilannekeskuksen valmiustoimintaa ja toimintaa kriisi- ja poikkeustilanteissa ja niiden edellyttämää sidosryhmä- ja viranomaisyhteistyötä kehitettiin. Tämän ulottuvuuden edelleen kehittäminen on vuoden 2018 tärkeä painopistealue.

Tilannekeskus oli tärkeä toimija myös Suomeen kohdistuneiden EU:n sisäisten siirtojen kohdalla. Tilannekeskuksen vastasi saapumisen jälkeisistä käytännön järjestelyistä ja logistiikasta sekä myöhemmin, mm. turvapaikkapuhutteluihin liittyvistä kuljetus- ja majoitusjärjestelyistä.

Joutsenon vastaanottokeskus

Turvapaikanhakijoiden määrien aleneva trendi heijastui myös Joutsenon vastaanottokeskuksen toimintaan. Samalla kun uusia turvapaikanhakijoita saapui keskukseseen harvakseltaan, vaikuttivat keskuksen arkeen uutena ja isona asiakasryhmänä EU:n sisäisinä siirtoina Kreikasta ja Italiasta tulleet, pääsääntöisesti eritrealaiset ja syyrialaiset turvapaikanhakijat, joita saapui vuoden mittaan useampi sata henkilöä.

Mm. tämän uuden asiakastyypin myötä muuttui vastaanottokeskuksen toiminta transit -toiminnasta odotusajan keskus -toiminnan suuntaan. Useat keskuksen turvapaikanhakijoista saivat oleskeluluvan, joten kuntapaikkoihin liittyvien palveluiden tarve oli suuri. Kuntapaikkoihin liittyvää yhteistyötä tehtiin aktiivisesti oman ELY -alueen kuntien kanssa, mutta oleskeluluvan saaneita pyrittiin ohjaamaan myös oman ELY -alueen ulkopuolelle. Vastaanottokeskus jatkoi myös edelleen puhutelluhoitotoimintaansa tukemalla näin turvapaikkayksikköä.

Vastaanottokeskus osallistui tiiviisti alueelliseen sidosryhmäyhteistyöhön niin eri viranomaisten kuin myös kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Viranomaisyhteistyö painottui kuntapaikkayhteistyön ohella mm. alueelliseen valmiussuunnitteluun.

Vuonna 2014 perustettu Joutsenon säilöönottoyksikkö jatkoi toimintaansa jo vakiintuneena osana vastaanottokeskusta sekä valtakunnallista säilöönottojärjestelmää. Yksikön käyttöaste nousi selvästi vuoteen 2016 verrattuna ja etenkin loppuvuonna yksikön miespaikat olivat jatkuvasti täynnä. Säilötoiminnan keskeisimmäksi haasteeksi muodostuikin saadun toimeksiannon mukainen yksikön laajentamisprojekti tavoitteenaan 40 lisäpaikkaa maaliskuuhun 2018 mennessä. Kymmenen lisäpaikkaa saatiin käyttöön loppukesästä ja projektin jatkokin sujui joutuisasti, niin että loput 30 lisäpaikkaa oli määrä saada käyttöön jo tammikuussa 2018. Laajennuksen myötä yksikköön rekrytoitiin vuoden loppupuolella uusia ohjaajia.

Vuosi 2017 oli ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmässä hyvin kiireinen. Auttamisjärjestelmän palveluiden piirissä olevien henkilöiden määrä kohosi ennätysellisesti yli kolmensadan. Vuoden aikana otettiin enenevässä määrin vastaan yhteydenotto- ja kielteisen oleskelulupapäätöksen saaneilta turvapaikanhakijoilta, joiden maassa oleskelu oli muuttunut laittomaksi ja jotka kertoivat joutuneensa työvoiman hyväksikäyttöön viittaaviin olosuhteisiin työpaikallaan, yleensä ravintola-alalla. Auttamisjärjestelmän arvion mukaan valtaosassa näissä yhteydenotoissa ei kuitenkaan ollut kyse ihmiskaupasta, vaikka joissakin tapauksissa viitteitä ihmiskauppaan havaittiin.

Auttamisjärjestelmää kehitettiin mm. syksyllä aloitetun, toukokuuhun 2019 asti kestävä, ISF-rahoitteinen IHME -hankkeen myötä. Hankkeessa edistetään ihmiskaupan vastaisen työn toimintamahdollisuuksia mm. kouluttamalla yhdessä sekä Poliisiammattikorkeakoulun että Raja- ja merivartio-koulun kanssa esitutkintaviranomaisia ihmiskaupan tunnistamiseen, tutkimiseen ja uhrien ohjaamiseen liittyen. Hankkeen puitteissa uudistetaan ihmiskauppa.fi -sivut vastaamaan paremmin sekä apua että tietoa etsivien tarpeita.

Joutsenon ja Oulun vastaanottokeskusten yhteishankkeena toteutettiin 1.1.2016 - 31.12.2017 Euroopan unionin turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahaston osaltaan rahoittama HAPKE3 -hanke, jonka kohderyhmänä olivat yksin saapuneet, väkivaltaa kokeneet turvapaikanhakija-naiset ja johon myös Maahanmuuttovirasto osallistui panostuksellaan.

Oulun vastaanottokeskus

Oulun vastaanottokeskuksen toimintavuosi 2017 oli monin tavoin haasteellinen mutta haasteista huolimatta tehtävistä suoriuduttiin hyvin.

Turvapaikanhakijoiden määrän pieneneminen näkyi Oulun vastaanottokeskuksen transit- ja alaikäisyksikössä asiakasvirran pienenemisenä. Keskuksen toiminta vakiintui ja Heikinharjun transit- ja alaikäisyksiköiden paikkamäärät asettuivat ennen vuotta 2015 vallinneelle tasolle. Pudasjärven yksikkö toimi odotusajan keskuksena. Oulun transit- yksikkö majoitti tarvittaessa turvapaikkapuhuttelua odottavia asiakkaita tukien näin Maahanmuuttoviraston puhuttelutoimintaa.

Myös Ouluun sijoittui EU:n sisäisten siirtojen asiakkaita. Tämä asiakaskunta tarvitsi enemmän erikoissairaanhoidon palveluita sekä lastensuojelullisia toimenpiteitä, mikä tuotti haasteita sosiaali- ja terveyssektoreille. EU:n sisäisenä siirtoina tulleet henkilöt siirtyivät kuntiin pääasiassa Pohjois-Pohjanmaan alueelle.

Oulun seudulla toteutettujen vastaanottokapasiteetin sopeuttamistoimien vuoksi Oulun vastaanottokeskuksen kirjoille ja palveluiden piiriin siirtyi lakkautetuista keskuksista vuoden 2017 lopulla suurehko määrä yksityismajoitusasiakkaita, mikä tuotti haasteita erityisesti sosiaalipalveluiden järjestämiselle. Yksityismajoitettujen parissa käynnistettiin kokeiluluontoisesti ”etsivä työ” palvelutarpeiden kartoittamiseksi ja asianmukaisten palveluiden kohdentamiseksi asiakasryhmälle.

Oulu vastaanotti myös osana vastaanottokeskusten häiriökäyttötymisen ehkäisy ja hallinta -toimintaa joitakin erityisen haastavia asiakkaita. Alaikäisyksikössä oli myös joitain poikkeuksellisen haastavia asiakkaita, mikä johti siihen, että lastensuojelullisia toimenpiteitä tai lastensuojelun sijoituksia tehtiin normaalia enemmän.

Oulun vastaanottokeskuksen aikuisyksiköiden (Heikinharju/ Pudasjärvi) käyttöaste oli 90%:n tavoitteen mukainen, mutta alaikäisyksikkö jäi käyttöastetavoitteestaan. Terveysten ja sairauksien hoidon kulut ja lastensuojelullisista toimenpiteistä johtuvat kulut nousivat merkittävästi. Muutoksista huolimatta Oulun vastaanottokeskukselle jäi vuodelle 2018 siirtyvää määrärahaa.

Oulussa aloitettiin vastaanottokeskusten turvallisuutta kehittävä Turva-hanke 1.2.2017. Hankkeen tarkoituksena on perus- ja ihmisoikeuskäsityksen edistäminen sekä väkivaltaa ehkäisevien työmenetelmien kehittäminen vastaanottotyössä. Oulu osallistui myös Joutsenon vastaanottokeskuksen HAPKE3- hankkeeseen.

Oulun vastaanottokeskus harjoitti toimintavuoden aikana perinteiseen tapansa laajaa yhteistyötä eri viranomaisten sekä kolmannen ja yksityisen sektorin kanssa.

Vastaanotto toiminnan kokonaiskustannukset 2017

Momentti	Vastaanotto toiminnan kokonaiskustannukset	Euroa
4.15.26.01.24.1	EU:n osuus sisäisen turvallisuuden ja maahanmuuton hallintaan (siirtomääräraha 3 v)	390 871
26.40.01.3	Joutsenon vastaanottokeskus toimintamenot	4 337 385
26.40.01.4	Oulun vastaanottokeskus toimintamenot	3 464 221
26.40.21.1	Vastaanottopalvelut	205 125 626
26.40.21.2	Muut maahantuloon liittyvät menot	3 432 784
26.40.21.3	Pakolaisten maahantuloon liittyvät kustannukset	1 414 036
26.40.21.4	Ihmiskaupan uhrien auttamispalvelut	323 977
26.40.22	Vapaaehtoinen paluu (siirtomääräraha 2 v)	3 464 823
26.40.63	Vastaanotto toiminnan asiakkaille maksettavat tuet	58 669 475
4.16.26.40.01.3	Siirtynyt vuodelta 2016 (Joutseno)	548 115
4.16.26.40.01.4	Siirtynyt vuodelta 2016 (Oulu)	1 101 959
4.16.26.40.01.5	Siirtynyt vuodelta 2016 (Ihmiskaupan uhrien auttamispalvelut)	93 126
Yhteensä	Vastaanotto toiminnan kokonaiskustannukset	282 366 398

6. Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Viraston tavoitteena on rakentaa Migristä hyvä ja haluttu työpaikka, joustava organisaatio, varmistamalla viraston henkilöstön laaja-alainen osaaminen, työ- ja uudistumiskyky, innostava ja tavoitteellinen esimiestyö sekä arvojen mukainen toimintakulttuuri kaikissa toimi- ja palvelupisteissä.

6.1. Arvio toiminnan yhdenvertaisuus- ja tasa-arvovaikutuksista

Maahanmuuttovirastossa työskenteli 837 henkilöä 31.12.2017. Vakinaisten virkojen määrä vuoden 2017 lopussa oli 472. Naisten osuus henkilöstöstä oli 70,6 % ja miesten 29,4 %. Määräaikaisessa virkasuhteessa olevia naisia on 68 % ja miehiä 32 %. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustilannetta seurataan VM-Baro työtyytyväisyyskyselyn ja palkkakartoituksen avulla sekä tarkastelemalla naisten ja miesten sijoitumista eri tehtäviin ja vaativuusluokkiin. Maahanmuuttoviraston työsuojelutoimikunta seuraa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman toteutumista.

Maahanmuuttoviraston suunnitelman päivittäminen on aloitettu elokuussa 2017 tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyöryhmässä. Suunnitelma valmistuu alkuvuoden 2018 aikana. Vuoden 2017 lopussa on valmisteltu suunnitelman päivittämiseen liittyvää tasa-arvokyselyä henkilöstölle.

Vuoden 2017 aikana valmisteltiin tiiviisti Helsingin kaupungin Metsälän säilöönottoyksikön toimintojen siirtymistä Maahanmuuttovirastoon. Maahanmuuttovirasto julkisti

haettavaksi johtajan, apulaisjohtajan, vastaavan ohjaajan, osastosihteerin, terveydenhoitajan sekä useiden ohjaajien ja turvallisuusvalvojen virat, jotta Helsingin säilön toiminta voitaisiin aloittaa Maahanmuuttovirastossa 1.1.2018. Loppuvuodesta 2017 valmisteltiin uuden henkilöstön perehdyttämistä migriläisiksi.

Valtion vastaanottokeskusten Maahanmuuttovirastoon yhdistymisen myötä ja poliisin ulkomaalaisasioiden toimivallan siirron vuoksi Maahanmuuttovirasto sai lähes 200 uutta virkamiestä 1.1.2017. Alkuvuosi painottui uuden henkilöstön perehdyttämiseen ja Maahanmuuttoviraston toimintatapojen omaksumiseen. Osa vastaanottokeskusten henkilöstöstä sijoittui viraston tukipalveluihin. Viraston toimipisteverkosto laajeni maahanmuuttoyksikön uusien palvelupisteiden myötä.

Maahanmuuttovirastossa otettiin kokeiluun ns. HR Business Partner -malli viraston maahanmuuttoyksikössä. Mallissa henkilöstöasiantuntija toimii nimetyn substanssiyksikön johdon tukena ja sparraajana osallistuen mm. yksikön johtoryhmätyöskentelyyn. Tavoitteena on strateginen kumppanuus, joka tukee tavoitteiden saavuttamista, kehittää palvelukykyä henkilöstöasioissa ja erilaisten asioiden ennakointia kuten osaamisen kehittämistä ja rekrytointia.

Työssäoppimista toimintakulttuurin kehittämishankkeissa

Vuonna 2017 henkilöstön kehittämisessä painottui fyysisen, sosiaalisen ja digitaalisen työympäristön kehittäminen sekä älykkään ja joustavan digiviraston rakentaminen Migrin uuden strategian mukaisesti.

Aloitettiin Helsingin toimipisteen monitilaprojekti ja sen osana muutoshanke yhteistyössä Senaatti-kiinteistöjen kanssa. Työympäristö on kokonaisuus, joka muodostuu sosiaalisesta, digitaalisesta ja fyysisestä elementistä. Uudella työympäristöllä tuetaan oppimista, yhteisöllisyyttä, kokeilukulttuuria ja joustavaa reagoitua muutoksiin. Nelivaiheisen muutoshankkeen tavoitteena on tunnistaa toimintatapojen ja osaamisen muutostarpeita ja kehittää niitä. Ensin osallistettiin osa henkilöstöä monitilakonseptin vyöhykejattelun mukaisesti tilan pohjapiirroksen ja sisustuksen suunnitteluun työpajoissa. Toisessa vaiheessa aloitettiin koko Helsingin toimipisteen henkilöstön sisäänajo monitila-ajatteluun. Näissä työpajoissa osallistettiin jokainen Helsingissä uuteen toimipisteeseen muuttava virkamies hahmottamaan toimintatapojen muutostarpeita mm. kokous- ja puhelinpalvelukäytäntöihin. Kolmannessa vaiheessa tullaan laatimaan yhdessä pelisäännöt ja neljännessä tehdään tarvittavat muutokset muuton jälkeen.

Laajennettiin joustotyöpilottia yhteiskehittelymenetelmällä yksiköstä toiseen edeten ja samalla työaikaohjeen luonnosta testaten ja muokaten. Näin valmennettiin koko henkilöstö noin 15:ssä työpajassa joustavan toimintakulttuurin perustekijöihin. Aloitettiin pilotin tulosten evaluointi turvallisuus-, lainsäädäntö- ja tehokkuus- ja hyvinvointinäkökulmista.

Esimiestyön kehittäminen joustavassa Migrissä

Johtamisen kehittäminen nivottiin tiukasti meneillään oleviin strategisiin muutoshankkeisiin.

Älykäs Digitaalinen virasto -hankkeen lähtölaukauksena toteutettiin Change tracking -muutosjohtamisen nykytilaa tutkiva kysely. Tuettiin esimiehiä tulosten käsitteilyssä ja käytännön ideoiden tuottamisessa kaikissa yksiköissä. Työskentelyssä edettiin johtoryhmästä yksiköiden työpajoihin ja hahmotettiin keskeisiä toimenpide-

alueita ja ideoita digiviraston uudistumiselle. Samalla kehitettiin digivirasto - ajattelua.

Joustotyöpilotin henkilöstöpajojen rinnalla järjestettiin kunkin pilottiyksikön esimiehille useampia työpajoja, joissa tutkittiin yhdessä joustotyön haasteita ja mahdollisuuksia esimiesnäkökulmasta. Loppuvuodesta koottiin kaikki Migrin esimiehet yhteiselle foorumille joustavan Migrin johtamisteeman nimissä ja tutkittiin case -virastojen tarinoiden avulla monitilassa johtamisen käytännön muutostarpeita.

Päivitettiin Migrin oma innostavan ja tavoitteellisen johtamisen muutoskartta ja muokattiin aiempaa 360 asteen johtajuusarviointikehikko vastaamaan uutta muutostilannetta ja strategiaa. Toteutettiin johtajuusarviointi ja esimiesten ryhmävalmennukset kaikilla paikkakunnilla. Niissä esimiehiä valmennettiin refleктоimaan tuloksistaan ja esimiehenä kehittymistään ryhmässä ja keskustelemaan niistä avoimesti omien alaistensa kanssa. Johtamisen erikoisammattitutkinto -kursilla opiskeli 10 Migrin esimiestä. Myös perinteisempään esimieskoulutukseen panostettiin perehdyttämällä Migrin uudet esimiehet velvollisuuksiinsa.

Työkyvyn alueella toteutettiin lakisääteiset työpaikkaselvitykset kaikissa uusissa palvelupisteissä. Niin ikään yhteistyössä työterveyshuollon kanssa tehtiin kuormitusta ja palautumista kartoittava ns. Työoptimi- kysely, jonka perusteella ohjattiin yksilöitä tuen ja kuntoutuksen piiriin ja aloitettiin ryhmätason toimenpiteiden suunnittelu. Toteutettiin kuormituskyselyitä, joiden perusteella kuntoutettiin kuormittuneimpia yksilöllisesti. Jatkettiin työnohjausta kaikkien turvapaikkayksikön toimipisteiden puhuttelijoille millä tuettiin työstä palautumista. Järjestettiin työnohjausta myös muissa yksiköissä ja turvapaikkayksikön esimiehille ja sihteeritiimeille.

Työtyytyväisyyskysely toteutettiin syksyllä 2017: kokonaistyötyytyväisyys oli 3,61 mikä merkitsi nousua verrattuna vuoteen 2016 (3,51) verrattuna.

Yksiköiden substanssiosaamisen kehittämisessä painottui lainsäädäntöosaaminen sekä uusien työntekijöiden perehdytys intensiivikoulutuksena, verkko- ja lähioppimisjaksoina sekä työssä oppien. Vuonna 2017 toteutettiin myös laajamittainen Avekki -turvallisuusvalmennuskokonaisuus kaikille suorassa asiakaspalvelussa työskenteleville ja puhuttelijoille. Tukifunktioiden henkilöstön oppimisessa it- ja turvallisuusasiantuntijoiden painottui ulkopuoliseen koulutukseen osallistuminen. Migrin osaamisen kehittämisessä painottui työssä oppiminen, joten koulutuspanos koko virastossa oli edellä mainitut pois lukien noin 2 työpäivää/ htv.

Sairauspoissaolot lisääntyivät vuonna 2017 16,7 % (9,1 päivää/ htv) edellisen vuoden verrattuna (2016: 7,8 päivää/ htv).

Henkiset voimavarat/Maahanmuuttovirasto

Maahanmuuttovirasto	2015 toteuma	2016 toteuma	2017 toteuma
Henkilötyövuodet	333,85	769,7	801,1
Työtyytyväisyysindeksi (1-5)	3,5	3,5	3,6
Sairauspoissaolot, työpäivää/htv	7,1	7,8	9,1
Koulutustasoindeksi	4,3	5,2	5,5

7. Tilinpäätösanalyysi

7.1. Rahoituksen rakenne

Maahanmuuttovirasto saa valtion talousarvion kautta rahoitusta omiin toimintameneihin sekä turvapaikanhakijoiden vastaanottoon. Muuta rahoitusta virasto saa maksullisesta toiminnasta (maksulliset päätökset ja luvat) sekä yhteisrahoitteisesta toiminnasta.

Maahanmuuttoviraston määrärahat 2017

		Euroa
26.40.01	Maahanmuuttoviraston ja valtion vastaanottokeskusten toimintamenot	57 650 000
26.40.01.1	Maahanmuuttoviraston toimintamenot	48 196 000
26.40.01.3	Joutsenon vastaanottokeskuksen toimintamenot	5 174 000
26.40.01.4	Oulun vastaanottokeskuksen toimintamenot	4 280 000
26.01.20	Tietohallinnon yhteiset menot	148 460
26.40.21	Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanotto	228 152 000
26.40.21.1	Vastaanottopalvelut	222 302 000
26.40.21.2	Muut maahantuloon liittyvät menot	3 700 000
26.40.21.3	Pakolaisten maahantuloon liittyvät kustannukset	1 700 000
26.40.21.4	Ihmiskaupan uhrien auttamispalvelut	450 000
26.40.22	Vapaaehtoinen paluu	8 800 000
26.40.63	Vastaanottoiminnan asiakkaille maksettavat tuet	63 100 000
28.60.12	Osaamisen kehittäminen	3 692
29.90.50.07.3	Liikunnan yhdenvertaisuuteen	25 500
32.30.51.07	TEM palkkaukset (työllistämistuki)	34 272
4.15.26.01.24.1	AMIF	390 871
4.16.26.40.01	Siirtomääräraha vuodelta 2016	17 646 634

Momentille 26.40.01 myönnettiin vuoden 2017 talousarviossa yhteensä 57,65 milj. euroa. Näistä kohdentui 48 196 milj. euroa Maahanmuuttovirastolle, 5,174 milj. euroa Joutsenon vastaanottokeskuksen sekä 4,28 milj. euroa Oulun vastaanottokeskuksen toimintaan. Edelliseltä vuodelta siirtynyt määräraha oli Maahanmuuttovirastolla ja valtion vastaanottokeskuksilla käytettävissä yhteensä 18,037 milj. euroa.

Momentille 26.40.21 Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanotto kohdennettiin vuoden 2017 talousarviossa 228,152 milj. euroa. Turvapaikanhakijoiden määrän voimakas vähentyminen tarkoitti voimakkaasti vähentyneitä vastaanottomenoja.

Momentille 26.40.63 Vastaanottoiminnan asiakkaille maksettavat tuet kirjattiin vastaanottoiminnan siirtotalouden kulut eli turvapaikanhakijoille maksettava lakisääteinen vastaanotto- tai käyttöraha. Momentille 26.40.63 myönnettiin 63,100 milj.

euroa vuonna 2017. Hakijamäärän vähenemisestä johtuen myös nämä menot vähenivät voimakkaasti.

Maahanmuuttovirastolle kohdennettiin vuonna 2015 määrärahoja momentilta 26.01.24 EU:n osuus sisäisen turvallisuuden ja maahanmuuton hallintaan 8,0 milj. euroa EU:lta saatavana hätärahoituksena turvapaikanhakijamäärän kasvusta johtuen. Kolmivuotisesta siirtomäärärahasta vuodelle 2017 kohdentui 390 871 euroa, Aiemmat kohdennukset olivat vuonna 2015 6,400 milj. euroa ja vuonna 2016 1,209 milj. euroa.

7.2. Talousarvion toteutuminen

Maahanmuuttovirasto käytti vuodelle 2017 toimintamenoihin osoitettua nettomäärärahaa ja maksullisen toiminnan tuottoja yhteensä 37,083 milj. euroa (nettomääräraha vuonna 2016 55,476 milj. euroa). Maahanmuuttoviraston momentin 26.40.01.1 toimintamenoista seuraavalle vuodelle siirtyi 30,128 milj. euroa. Joutsenon vastaanottokeskus käytti osoitettua nettomäärärahaa 4,337 milj. euroa, Joutsenon vastaanottokeskukselle momentilta 26.40.01.3 siirtyi seuraavalle vuodelle 836 615 euroa. Oulun vastaanottokeskus käytti osoitettua nettomäärärahaa 3,464 milj. euroa. Oulun vastaanottokeskukselle siirtyi momentilta 26.40.01.4 seuraavalle vuodelle 815 778 euroa.

Momentin 26.40.21 Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanotto Maahanmuuttovirastossa oli 210,296 milj. euroa, Momentin 26.40.63 vastaanotto toiminnan asiakkaille maksettavat tuet oli 58,669 milj. euroa.

Vastaanotto toiminta on normalisoitunut turvapaikanhakijoiden määrän voimakkaasta laskusta johtuen ja sitä myötä määrärahan tarve on myös vähentynyt. Vastaanottokeskuksia on sekä lakkautettu että edelleen toimivien keskusten kapasiteettia supistettu. Tosin luvan saaneiden kuntaan sijoittamisessa on edelleen haasteita.

Vastaanoton kokonaiskustannukset olivat 282 366 398 euroa vuonna 2017, vuonna 2016 kokonaiskustannukset olivat 619 105 183 euroa.

Talousarvion toteutumalaskelma 2017

		Euroa
26.40.01.1	Maahanmuuttoviraston toimintamenot	18 068 314
26.40.01.3	Joutsenon vastaanottokeskuksen toimintamenot	4 337 385
26.40.01.4	Oulun vastaanottokeskuksen toimintamenot	3 464 221
26.01.20	Tietohallinnon yhteiset menot	148 460
26.40.21.1	Vastaanottopalvelut	205 125 626
26.40.21.2	Muut maahantuloon liittyvät menot	3 432 785
26.40.21.3	Pakolaisten maahantuloon liittyvät kustannukset	1 414 036
26.40.21.4	Ihmiskaupan uhrien auttamispalvelut	323 977
26.40.22	Vapaaehtoinen paluu (siirtomääräraha 2 v)	3 464 823
26.40.63	Vastaanotto toiminnan asiakkaille maksettavat tuet	58 669 475
28.60.12	Osaamisen kehittäminen	3 692
29.90.50.07.3	Liikunnan yhdenvertaisuuteen	21774
32.30.51.07.1	TEM palkkaukset (työllistämistuki)	34 272
4.15.26.01.24.1	AMIF	390 871

4.16.26.40.01.1	Siirtynyt vuodelta 2016 (Migri)	15 903 434
4.16.26.40.01.3	Siirtynyt vuodelta 2016 (Joutseno)	548 115
4.16.26.40.01.4	Siirtynyt vuodelta 2016 (Oulu)	1 101 959
4.16.26.40.01.5	Siirtynyt vuodelta 2016 (IKU)	93 126
4.17.26.40.01.1	Siirtynyt vuodelle 2018 (Migri)	30 127 685
4.17.26.40.01.3	Siirtynyt vuodelle 2018 (Joutseno)	836 615
4.17.26.40.01.4	Siirtynyt vuodelle 2018 (Oulu)	815 779
4.17.26.40.22.	Siirtynyt vuodelle 2018 (vapaaehtoinen paluu)	5 335 177

7.3. Tuotto- ja kululaskelma

Maahanmuuttoviraston tilikauden kulujäämä 353 319 143,25 euroa oli 50,5 % pienempi kuin edellisenä vuonna. Turvapaikanhakijoiden määrän voimakas väheneminen vähensi myös siihen liittyviä erilaisia menoja, etenkin palvelujen ostoja lähes puoleen edelliseen vuoteen 2016 verrattuna. Samanaikaisesti viraston saamat toiminnan tuotot 33 109 374,88 euroa nousivat merkittävästi eli 244,8 % edellisestä vuodesta. Toimivaltasiirron myötä virasto sai monia uusia maksullisia lupatyyppejä, jonka vuoksi tuottojakin tuli aiempaa runsaammin. Toiminnan kulut 276 188 060,39 euroa pienenevät 54,6 % edellisestä vuodesta. Kuten jo aiemmin monesti todettua, tämä johtuu turvapaikanhakijoiden määrän vähenemisen aiheuttamasta menojen vähennyksestä. Siirtotalouden kulut eli vastaanotto toiminnan asiakkaille maksettavat tuet olivat 58 669 127,53 euroa ja ne vähenivät edelliseen vuoteen verrattuna 24,4 % johtuen turvapaikanhakijoiden määrän vähenemisestä.

Palvelujen ostot 221 280 994,91 euroa vähenivät merkittävästi 59,4 %. Turvapaikanhakijoiden vastaanoton sopimusvastaanotto keskuksille maksettavat menot kirjataan palvelujen ostoihin, mikä selittää palvelujen ostojen voimakkaan vähenemisen edelliseen vuoteen verrattuna. Poistot 1 133 187,65 euroa kasvoivat 67,6 % edelliseen vuoteen verrattuna, koska UMA -järjestelmää aktivoitiin aiemmista vuosista poiketen. Sisäiset kulut 53 465,49 euroa kasvoivat 64,5 % edelliseen vuoteen verrattuna. Henkilöstökulut vähenivät 14 %.

7.4. Tase

Maahanmuuttoviraston taseen vuoden 2017 loppusumma 9 151 814,00 euroa oli 100,4% suurempi kuin vuonna 2016 ollut 4 566 720,05 euroa. Aineettomien hyödykkeiden arvo 6 774 599,60 euroa on kasvanut vuoden 2016 arvosta 3 639 098,23 eurosta 86,2 %. Aineellisten hyödykkeiden osuus 449 261,70 euroa on taas vähentynyt 18,6 % edellisestä vuodesta. Käyttöomaisuuden arvo 7 223 861,30 euroa on 72,4 % suurempi kuin edellisen vuoden arvo 4 190 778,94 euroa järjestelmien aktiivoinneista johtuen.

Taseen vastattavaa puolella ostovelat ovat vähentyneet edellisestä vuodesta 27,5 % mikä selittyy viraston toiminnan normalisoitumisella edellisen vuoden voimakkaaseen kasvuun nähden. Viraston oma pääoma yhteensä on 9 521 673,92 euroa (vuonna 2016 29 822 030,68 euroa) eli supistumista on 68,1 %. Samoin vähenivät sekä ostovelat 27,5 % että siirtovelat 55,4 % vuoteen 2016 nähden. Vieraan pääoman osuus vastattavasta oli 18 673 487,92 euroa eli vähennystä 45,7 % edelliseen vuoteen 2016 verrattuna (34 388 750,73 euroa).

8. Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma

Talousarviolain (423/1988) 24 b §:n mukaan viraston on huolehdittava siitä, että sisäinen valvonta on asianmukaisesti järjestetty sen omassa toiminnassa sekä toiminnassa, josta virasto vastaa. Maahanmuuttoviraston osalta viimeksi mainittu tarkoittaa vastaanottoa, sekä valtion omien keskusten ja säilöjen osalta että ostopalveluna hankitun kapasiteetin osalta.

Sisäinen valvonta tarkoittaa viraston ohjaus- ja toimintaprosesseihin sisältyviä menettelyitä, organisaatoratkaisuja ja toimintatapoja, joiden avulla voidaan saada kohtuullinen varmuus

1. toiminnan lainmukaisuudesta,
2. varojen turvaamisesta,
3. toiminnan tuloksellisuudesta sekä
4. taloutta ja tuloksellisuutta koskevien oikeiden ja riittävien tietojen tuottamisesta.

Riskienhallinnalla tunnistetaan, arvioidaan ja hallitaan yllä mainittuihin neljään luokkaan sisältyvien tavoitteiden saavuttamista uhkaavia tekijöitä. Riskienhallinnalla on samat tavoitteet kuin sisäisellä valvonnalla.

Maahanmuuttoviraston johto vastaa viraston sisäisen valvonnan ja siihen sisältyvästä riskienhallinnasta. Tavoitteena on, että sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan menettelyt on upotettu osaksi viraston tavanomaisia suunnittelu-, johtamis- ja toimintaprosesseja.

Johto ja yksiköiden esimiehet vastaavat organisaation toimintaan ja prosesseihin sisältyvistä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimenpiteistä määritellyn prosessin mukaisesti päivittäin. Esikuntaorganisaatio ohjaa, koordinoi ja valvoo viraston sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimintaprosessien luomista, ylläpitoa ja kehitystä tavoitteena ns. riskiperusteisten valvontakontrollien ylläpito.

Sisäisen valvonnan tilan arvioinnin lähdeaineisto

Maahanmuuttoviraston sisäisen valvonnan lähdeaineistona toimivat:

1. toiminnan lainmukaisuuden osalta viraston saama kansalais- ja asiakaspalaute, viraston yksiköiden keräämä tilastotieto virastojen ratkaisujen käsittelystä hallinto-oikeuksissa sekä oikeus- ja maatietopalvelu yksikön toimittamat laillisuusvalvontatiedot. Virasto tuottaa säännöllisesti viraston laillisuusvalvonnan tilaa koskevan raportin.
2. varojen turvaamisen osalta tilaa arvioidaan taloushallinnon ja operatiivisen toiminnan organisoinnin näkökulmasta. Lähdeaineiston muodostavat vastaanottoa liittyvät tarkastusraportit, inventaarioraportit sekä normaali talousarvion toteumaa ja toiminnan tuloksellisuutta valottava yhdistetty operatiivisen toiminnan ja taloushallinnon raportointi
3. toiminnan tuloksellisuuden osalta lähdeaineiston muodostavat viraston toiminta- ja taloussuunnitelmaan sekä tulosohjaustoimintaan liittyvä tuloksellisuusraportointi, joka tuotetaan mm. UMA, TaRek ja Kieku-järjestelmistä saatavien tietojen pohjalta
4. taloutta ja tuottavuutta koskevien tietojen luotettavuuden arviointi pohjautuu Cognos ja Kieku järjestelmien päälle rakennettuun analytiikkaan.

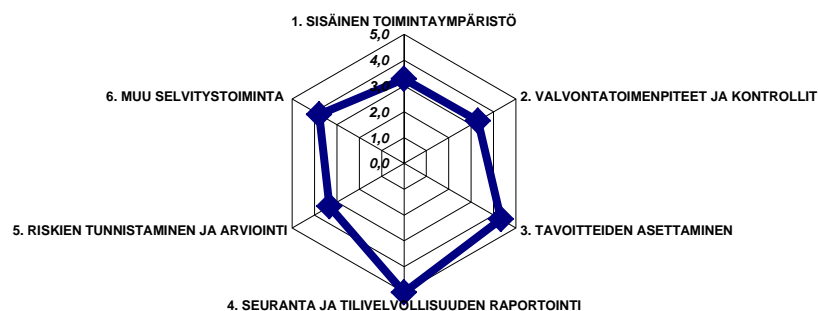

SM:n sisäinen tarkastus teki vuonna 2016 arvion viraston sisäiseen valvontaan. Arviointikertomus saatiin helmikuussa 2017. Alla on kooste arvioinnin tuloksista.

Sisäisen valvonnan arviointialueet	Sisäisen valvonnan kypsyysaste (1-5)	Havainnot ja kehittämis-kohteet, kpl
1. Sisäinen toimintaympäristö ja toimintarakenteet	3	2 kpl
2. Tavoitteiden asettaminen	4	-
3. Riskien tunnistaminen, arviointi ja vastaaminen	2,5	2 kpl
4. Valvontatoimenpiteet (kontrollit)	2,5	3 kpl
5. Tiedonkulku	3,5	-
6. Seuranta	2,5	1 kpl

Näiden suositusten johdosta Maahanmuuttovirasto on vuoden 2017 aikana pyrkinyt parantamaan sisäisen valvonnan tilaa. Virasto on päivittänyt työjärjestystä ja talousraportit on käsitelty johtoryhmän kokouksissa (kohta 1. toimintaympäristö). Virasto käynnisti uudestaan riskienhallintatyökalu Graniten käyttöönottoa ja pyrki omassa sisäisen valvonnan arvioinnissa paremmin dokumentoimaan perustelut (kohta 3 riskien tunnistaminen). Virasto perusti hankintatiimin ja otti käyttöön Hanselin hankintatoimen hallintomallin sekä otti uudestaan omat hankintaohjeensa päivitykseen (kohta 4). Virasto on päivittänyt seurantakohdemallinsa sekä kiinnittänyt koko henkilöstön huomion työajankohdennusten oikeellisuuteen (kohta 4). Vastaanottokeskusten käyttöomaisuuden hallinnasta tilattiin tarkastus ulkopuoliselta tilintarkastusfirmalta (myös kohta 4). Talvella virasto palkkasi sisäisen tarkastajan (kohta 6 seuranta).

Kesäkuussa virasto suoritti oman arvioinnin sisäisen valvonnan tilasta. Maahanmuuttoviraston johto arvioi viraston sisäisen valvonnan tilaa ”Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointikehikon” avulla. Alla yhteenveto.

Vuonna 2017 arvio on joiltain osin laskenut edelliseen vuoteen nähden. Kohdat: 1.2, 1.3, 1.4, 1.10, 2.3, 2.4, 2.10, 3.6, 5.2, 5.4 ja 5.5 ovat laskeneet. Kyse on pääasiassa siitä, että riskejä on nyt tunnistettu paremmin sen sijaan, että riskit olisivat

kasvaneet edellisestä vuodesta. Tunnistettujen riskien johdosta on myös ryhdytty tai ryhdytään toimenpiteisiin.

Arviolomakkeelle on lisätty kaksi uutta kohtaa: "1.11 Henkilöstösuunnittelu on pitkäjänteistä" ja "5.9. Organisaation henkilöstöriskit on kartoitettu. Molemmat kohdat liittyvät viraston toimintaympäristön muutokseen ja viraston kasvuun, jossa sekä määrälläikäisen henkilöstön että rekrytointien määrä on kasvanut. Pitkäjänteisellä henkilöstösuunnittelulla varmistetaan, että virastolla on riittävästi laajaa osaamista omaavaa henkilöstöä, joka pystyy siirtymään yksiköstä toiseen kysyntätarpeiden mukaisesti.

Riskienhallinnan lähdeaineisto

Riskienhallinnan kehittäminen on pitkään ollut virastossa työn alla. Tavoitteena oli jo vuonna 2015 siirtyä käyttämään yleisesti SM:n hallinnonalalla käytössä olevaa Granite -järjestelmää. Syksyllä 2017 työ aloitettiin uudestaan.

Virastolla otettiin kesällä 2017 käyttöön Granite- turvallisuushavaintotyökalu, joka on tarkoitettu koko viraston henkilöstön käytettäväksi. Tämä ja riskienhallinnan työkalu täydentävät toisiaan.

Sisäiseen valvontaan liittyvät merkittävimmät ulkoiset ja sisäiset riskit

Maahanmuuttovirastossa on vuoden 2017 aikana viraston johdon ja yksiköiden johtajien toimesta käyty läpi turvapaikkakriisin jälkeinen tilanne ja selvitetty toimintaan liittyvät riskit.

Viraston sisäisessä toimintaympäristössä havaittiin tarve päivittää viraston oma ohjeistus. Työjärjestys on ajan tasalla mutta taloussääntö vielä työn alla. Ostopalveluina toimivien vastaanottokeskusten ohjeistusta on vuoden aikana päivitetty, mm. käyttöomaisuuden ja tilinpäätöksen osalta sekä seurantajärjestelmä TaRekin käyttöön liittyen.

Vaikka vastaanottotoiminnan menot olivat tilivuonna huomattavasti edellistä vuotta pienemmät, kyse on silti merkittävistä menoista. Sisäministeriö teki sisäisen tarkastuksen turvapaikanhakijoiden vastaanottokeskustoimintaan vuonna 2016 ja teki kesällä 2017 tarkastuskäynnin. Tarkastuksessa tehdyt keskeiset havainnot liittyivät kahteen kokonaisuuteen:

- sopimusten hallintaan: vastaanottotoiminnan sopimusten hyväksymismenettelyt, vastaanoton sopimusmalli, kilpailuttamisen puute, keskusten taloudellisuuden painoarvo arvioinneissa
- seurantaan: viraston seurantajärjestelmän (TaRek) käyttö keskuksissa, keskusten erillisen tilintarkastuksen puute sekä viraston riittämätön valvonta.

Näitä puutteita virasto on laajasti hoitanut kuntoon syksystä 2016 lähtien. Toiminnassa olevien vastaanottokeskuksien puuttuvat sopimukset on laadittu. Sopimusten yksilöintitiedot on tarkastettu tarvittaessa ja täydennetty sopimus-liitteellä.

Jatkossa uusia keskuksia avataan kilpailutuksen kautta. Pilottina toteutettiin Uuttamaata koskevan puitesopimuksen kilpailuttaminen, jossa neljä palveluntuottajaa valittiin. Sopeutuksia suunniteltaessa ja niistä päätettäessä talouden painoarvoa on lisätty. Kilpailutuksen myötä uusia keskuksia perustettaessa hinta muodostaa pääasiallisen kriteerin. Maahanmuuttoviraston sopimusmalli on tarkastettu ja päivitetty vastaanottotoiminnan kilpailutuspilottiin liittyen.

Vastaanottokeskusten ohjeistusta on päivitetty ja entistä paremmin hyödynnetty sähköistä TaRek -järjestelmää. TaRekin käyttö on keskuksille pakollinen ja TaRekin toimii vastaanottokeskusten asiakirjojen ja raportoinnin pääkanavana. Keskusten operaattorit liittävät tilinpäätösaineistoon jokaisesta keskuksista erikseen laadittu tilintarkastajan lausunto, jossa mm. lausutaan palkanmaksusta ja käyttöomaisuudesta. Vuodesta 2017 jokaisen vastaanottokeskuksen menot seurataan viraston kirjanpidossa omalla projektinumerolla. Kirjanpidon (Kieku) tiedot (eli maksupäätökset) täsmäytetään TaRekin tietoihin (vuoden toteuma). Vastaanottokeskusten käyttöömaisuuden hallinnasta suoritettiin syksyllä 2017 ostopalveluna erillinen tarkastus, josta saatiin raportti tammikuussa 2018. Toiminnan tarkastavat Maahanmuuttoviraston vastaanottoyksikön aluetyöntekijät. Vastaanottokeskusten lakkautumisen yhteydessä viraston aluetyöntekijät käyvät keskuksessa ja suorittavat valvonnan, jossa mm. käydään läpi ennallistamistarpeet.

Vuoden 2017 alusta ulkomaalaislupa-asiat keskitettiin Maahanmuuttovirastoon, ja virasto perusti yhdeksälle paikkakunnalle lupahallinnon toimipisteet. Viraston toiminnan laajentuminen ja maantieteellinen hajaantuminen on tuottanut tarpeen päivittää valtuuksien ja raportointivastuiden ohjeistusta.

Viraston sopimussalkun kasvu on aiheuttanut tarpeen parantaa sopimussalkun hallintaa ja siihen liittyviä controller -toimintoja. Viraston sopimukset on kerätty yhteen tietokantaan ja sähköinen sopimushallintajärjestelmä CaseM otetaan käyttöön 2018. Vastaanotto toiminnan kilpailuttamisella pyritään välttämään vuosien 2015–2016 tilannetta, jossa virasto kovassa paineessa joutui hyväksymään osittain epäedullisiakin sopimuksia.

Riskit, joilla on viraston omaa toimintaan laajempaa merkitystä hallinnonalalla tai laajemmin poikihallinnollisesti

Poikkeustila toimintaympäristössä: vuosien 2015 ja 2016 lisääntynyt asiakasmäärä johti tilanteeseen, jossa vireille tulevien turvapaikka-asioiden määrät nousivat nopeasti. Koska suurin osa kielteisen päätöksen saaneista valittaa, valitusmäärät kuormittavat hallinto-oikeuksia. Ruuhkat virastossa ja hallinto-oikeuksissa johtavat pitkittyneisiin käsittelyaikoihin ja vastaanottokustannukset kohoavat odotettua enemmän. Uutena ilmiönä on noussut se, että moni turvapaikan hakija laatii uuden hakemuksen uusin perustein ja pysyy näin ollen vastaanottojärjestelmässä pitkään.

Riskit, jotka uhkaavat merkittävästi viraston toimintaa, tavoitteiden saavuttamista ja tuloksellisuutta

Pitkittynyt turvapaikkaprosessi tuo mukanaan inhimillisiä ja taloudellisia riskejä. Viraston tavoitteena on vastaanottokeskusten korkea käyttöaste ja turvapaikkaprosessin tehokkuus. Valitusmäärät, ruuhkat ja niistä johtuvat pitkittyneet käsittelyajat sekä maastapoistamisen vaikeudet johtivat ennakoitua pienempään vastaanottojärjestelmästä poistumaan. Loppukeväällä 2017 jouduttiin tekemään valmiuteen liittyvä korjausliike, jotta kapasiteetti riittäisi kesästä vuodenvaihteeseen 2017. Korjausliike tehtiin viivästyttämällä aiemmin tehtyjä kapasiteettien supistuksia, viivästyttämällä kahden vastaanottokeskuksen lakkautusta ja esittämällä neljään vastaanottokeskukseen lisäpaikkoja.

Riski: Viranomaisten väliseen yhteistyöhön liittyvät esteet ja hidasteet ruuhkauttavat toimintaa ja estävät tavoitteiden saavuttamisen. Maahanmuuttoviraston tulostavoitteena on kuntapaikan saaminen kahdessa kuukaudessa oleskelulupapäätöksen

saamisesta. ELY -keskukset vastaavat kotouttamisesta ja kuntiin siirtymisestä. Kuntapaikan saaminen voi kestää pidempään, mikä lisää vastaanoton menoja.

Täytöntöönpanokelpoisten käännytyspäätösten saaneiden ulkomaalaisten maastapoistamisesta vastaa poliisi. Osaa esimerkiksi irakilaisista ja somalialaisista käännytettävistä ei poliisi saa pantua kohtuullisessa ajassa täytöntöön, koska lähtömaa ei suostu ottamaan kaikkia kansalaisiaan vastaan. Näistä henkilöistä jotkut hakevat kansainvälistä suojelua useita kertoja saadakseen pysyä vastaanottopalveluiden piirissä. Osa puolestaan hakee oleskelulupaa muilla perusteilla tai poistuu Suomesta muualle Eurooppaan, josta saattavat myöhemmin tulla takaisin vastuunmäärittämissetuksen (ns. Dublin 3 -asetus) perusteella.

Toiminnan kannalta kriittiset tai taloudellisesti merkittävät hankkeisiin ja projekteihin liittyvät riskit

Kasvavan asiamäärän keskellä viraston prosessien toimivuus ja suoritteiden laatu ovat riippuvaisia tietojärjestelmän toiminnasta. UMA -järjestelmä on kriittisessä roolissa. Virasto reagoi tähän tekemällä palveluntuottajien kanssa hyviä sopimuksia sekä resursoimalla omaan tukiorganisaatioonsa ja kasvattamalla sen osaamista. Määrätietoisesti olisi kehitettävä organisaation osaamista kaikilla tasoilla automaation, robotiikan ja keinoälyn teknologisen murroksen kanssa.

Merkittäviksi arvioidut riskit, jotka kohdistuvat kansalaisiin tai viraston ulkopuolisiin (asiakkaisiin)

Toiminnan ruuhkautuessa ja prosessien pitkittyessä kyky ohjata tulijavirtoja sujuvan ja häiriöttömän toiminnan varmistavalla ja ympäröivän yhteiskunnan hyväksynnän takaavalla tavalla voi heikentyä.

Merkittäviksi arvioidut riskit, joihin oletettavasti sisältyy julkista tai poliittista mielenkiintoa

Kansainväliseen suojeluun liittyvissä prosesseissa ilmenevät häiriötilanteet voivat vähentää luottamusta maahanmuuttopolitiikan onnistumiseen.

Merkittäviksi arvioidut riskit, jotka liittyvät viraston ulkopuolelle siirrettyjen tehtävien hoitoon

Vastaanottokapasiteetin riittävä jousto: Vastaanoton tilanne on kilpailuttamisen takia Uudellamaalla hyvä. Säilökapasiteettia on lisätty Joutsenon laajennuksella. Lisäksi selvitetään Helsingin yksikön laajentamisen mahdollisuudet.

Ulkoisissa tai sisäisissä tarkastuksissa tai arvioinneissa esille nousseet merkittävät puutteet, riskit tai kehittämisalueet

Varautuminen maahanmuuton kasvuun tai vähitellen kasvavaan laajaan maahantuloon ei ole vielä riittävä. Asian vireillepanon, nopean käsittelyn, käsittelyn aikaisen viestinnän, majoittamisen ja kuntiin siirtymisen kokonaisuus on toiminnallisesti suunniteltu toimimaan hyvin alhaisilla tai normaaleiksi katsotuilla tulijamäärillä, mutta se ei skaalaudu riittävän nopeasti jos tulijamäärät kasvavat yllättäen. Virasto on vuonna 2017 päivittänyt vastaanoton valmiussuunnitelman.

Menettelyt

Toimivan riskienhallinnan varmistamiseksi Maahanmuuttoviraston johto on määritellyt sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan periaatteet sisäisen valvonnan ohjesäännössään, jonka päivitys on työn alla. Vuoden 2018 riskienhallinta tehdään Granite -järjestelmällä uusitun riskienhallintaprosessin avulla. Riskienhallintajärjestelmä on osa Maahanmuuttoviraston vuotuista strategista suunnittelua, tulossuunnittelua, tavoitteiden asettamista ja toimeenpanoa.

Arvio

Maahanmuuttoviraston johto arvioi viraston sisäisen valvonnan tilaa ”Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointikehikon” avulla. Arvioinnin perusteella Maahanmuuttoviraston sisäinen valvonta ja siihen kuuluva riskienhallinta täyttää valtion talousarviosta annetun asetuksen 69 §:ssä säädetyt tavoitteet.

9. Arviointien tulokset

Maahanmuuttovirasto

Maahanmuuttovirasto raportoi vuosittain laillisuusvalvontasuunnitelman mukaisesti sisäministeriöön. Maahanmuuttovirasto laati ja toimitti sisäministeriölle vuosittaisen laillisuusvalvontaraportin ja laati yhteistyössä Migrin eri yksiköiden laillisuusvalvonnasta vastaavien kanssa laillisuusvalvontasuunnitelman vuodelle 2017.

Valtiontalouden tarkastusvirasto toteutti Maahanmuuttovirastossa vuoden 2016 tilintarkastuksen omien suunnitelmiensa mukaisesti. Siitä on erillinen tarkastuskertomus annettu.

Vuonna 2017 virasto vastaanotti seuraavat sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan arvioinnit ja tarkastukset:

- SM - Maahanmuuttoviraston sisäisen valvonnan arviointi - SM1755589 / 00.03.01.00 / SM-2016-15 / 2.2.2017
- VTV - Tilintarkastajan väliraportti vastaanottotoiminnan kustannusten korvaukset 6.4.2017
- VTV - Tilintarkastajan väliraportti - Maahanmuuttoviraston julkisoikeudellisen maksullisen toiminnan laillisuus- ja asianmukaisuustarkastus / 8.3.2017
- SM - Maahanmuuttoviraston ja Turvapaikanhakijoiden vastaanottokeskustoiminnan tarkastus - SM1618016 / 00.03.01.00 / SM-2016-15

Vuonna 2017 toteutettavat sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan arvioinnit ja tarkastukset sekä kehittäminen:

- SM - Maahanmuuttoviraston työajankäytön tarkastus - SM17175225 / 00.03.01.00 / SM-2017-15 / 4.5.2107

AMIF -tarkastukset

Hanke 2015-1389 Euro-auto	SM ja BDO
Hanke 2015-1425 WorkIt!	SM ja BDO

Hanke 2016-1417 Kiintiöpakolaisten kulttuuriorientaatio	SM ja BDO
Hanke 2015-1390 Migstat	SM ja BDO
Hanke 2015-1387 Flow	SM ja BDO
Hanke 2015-1370 Vapa	SM
Hanke 2016-1467 Sisäiset siirrot 1	BDO
Hanke 2016-1553 Sisäiset siirrot 2	BDO

Joutsenon vastaanottokeskus

Joutsenon vastaanottokeskus on antanut vuotta 2017 koskevan laillisuusvalvontakertomuksen Maahanmuuttoviraston vastaanottoyksikköön 31.1.2018.

Oulun vastaanottokeskus

Oulun vastaanottokeskus on antanut vuotta 2017 koskevan laillisuusvalvontakertomuksen Maahanmuuttoviraston vastaanottoyksikköön 25.1.2018.

10. Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä

10.1. Virheitä ja väärinkäytöksiä koskevat yhteenvetotiedot

Ei ollut havaittuja väärinkäytöksiä.

10.2. Takaisinperintää koskevat yhteenvetotiedot

Ei ollut havaittuja väärinkäytöksiä.

11. Maahanmuuttoviraston tilinpäätöslaskelmat ja liitteet

Maahanmuuttoviraston talousarvion toteumalaskelma

Osaston, momentin ja tilijaoitteen numero ja nimi	Talousarvio 2017		Toteutuma %		Virtailu		Toteutuma %			
	Tilinpäätös 2016	(TA + LTA+)	Tilinpäätös 31.12.2017	Taloussarvio	Tilinpäätös - Taloussarvio	Taloussarvio	Toteutuma %			
12. Sekalaiset tulot	231 469,83	11 852 581	12 169 784,57	-317 203,51	97					
12.26.99. Sääntötoimien hallinnon muut tulot	218 521,06	11 707 267	11 707 266,70	0,00	100					
12.26.99.2. Vastantotokseskulle myönnettujen määrärahojen	217 969,12	9 885 654	9 885 653,79	0,00	100					
12.26.99.3. Muut tulot	551,94	1 821 613	1 821 612,91	0,00	100					
12.39.04. Siirrettyjen määrärahojen peruutukset	0,00	317 204	317 203,51	0,00	100					
12.39.10. Muut sekalaiset tulot	12 948,77	145 314	145 314,36	0,00	100					
Tulosarviot yhteensä	231 469,83	11 852 581	12 169 784,57	-317 203,51	97,39					
26. Sisäministeriön hallinnonala	729 339 001,45	409 412 412	350 011 053,87	37 115 255,88	387 126 309,75	22 286 101,75	18 037 504,83	84 635 964,83	47 203 505,44	37 115 255,88
26.01.20. Tietohallinnon yhteiset menot (siirtomääräraha 2v)	148 460	148 460	148 460,00	0,00	100	0,00	0,00	148 460,00	148 460,00	0,00
26.01.24. EU:n osuus sisäisen turvallisuuden ja maahanmuuton hallintaan (siirtomääräraha)	0,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	390 870,84	390 870,84	0,00
26.01.24.1. AMIF (KPY)	0,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	390 870,84	390 870,84	0,00
26.01.29. Sääntötoimien hallinnon arvonlisäveromenot (arvionmääräraha)	37 883 921,66	51 561 952	51 561 951,50	0,00	0,00	51 561 951,50	0,00	390 870,84	390 870,84	0,00
26.40.01. Maahanmuuttoviraston ja valtion vastaanottokeskusten toimintamenot (nettob) (siirtomääräraha 2v)	83 586 000,00	57 650 000	25 869 920,96	31 780 079,04	57 650 000,00	0,00	17 646 633,99	75 296 633,99	43 199 351,44	31 780 079,04
26.40.01.1. Toimintamenot (KPY)	71 380 000,00	48 196 000	18 068 314,70	30 127 685,30	48 196 000,00	0,00	15 903 434,27	64 099 434,27	33 654 545,46	30 127 685,30
26.40.01.3. Joutosen vastaanottokeskuksen toimintamenot (KPY)	5 814 000,00	5 174 000	4 337 385,00	836 615,00	5 174 000,00	0,00	548 115,02	5 722 115,02	4 885 500,02	836 615,00
26.40.01.4. Oulun vastaanottokeskuksen toimintamenot (KPY)	6 042 000,00	4 280 000	3 464 221,26	815 778,74	4 280 000,00	0,00	1 101 959,13	5 381 959,13	4 566 180,39	815 778,74
26.40.01.5. Ihmiskaupan uhrien auttamispalvelut (EK) (enintään)	350 000,00	1 700 000	1 414 036,01	285 963,99	1 414 036,01	0,00	93 125,57	93 125,57	93 125,57	0,00
26.40.20. Palamusestämisen muuttovaihe (arvionmääräraha)	436 040,65	450 000	323 976,69	126 023,31	323 976,69	0,00	0,00	8 800 000,00	3 464 823,16	5 335 176,84
26.40.20.1. Palamusestämisen (KPY)	425 058,66	425 000	323 976,69	101 081,99	323 976,69	0,00	0,00	8 800 000,00	3 464 823,16	5 335 176,84
26.40.20.3. Asiantuntijapalkkiot (EK) (enintään)	10 981,99	25 000	21 000,00	4 000,00	21 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
26.40.21. Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanotto (arvionmääräraha)	529 814 154,93	228 152 000	210 296 423,24	17 855 576,76	210 296 423,24	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
26.40.21.1. Vastaanottopalvelut (KPY)	513 781 988,69	222 302 000	205 125 625,72	17 176 374,28	205 125 625,72	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
26.40.21.2. Muut maahanmuuttoon liittyvät menot (KPY)	15 176 225,54	3 700 000	3 432 784,82	267 215,18	3 432 784,82	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
26.40.21.3. Pakolaisten maahanmuuttoon liittyvät kustannukset (KPY)	855 940,70	1 700 000	1 414 036,01	285 963,99	1 414 036,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
26.40.21.4. Ihmiskaupan uhrien auttamispalvelut (KPY)	450 000	450 000	323 976,69	126 023,31	323 976,69	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
26.40.22. Vapaaehtoisten paluu (siirtomääräraha 2 v)	77 618 884,21	63 100 000	58 669 475,01	4 430 524,99	58 669 475,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
26.40.63. Vastaanottoon osittain asiakkaalle maksettavat tuet (arvionmääräraha)	14 469,00	3 692	3 692,00	0,00	3 692,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala	100 916,98	34 272	34 272,02	0,00	34 272,02	0,00	0,00	34 272,02	34 272,02	0,00
28.60.12. Osamisen kehittämisen (siirtomääräraha 2 v)	100 916,98	3 692	3 692,00	0,00	3 692,00	0,00	0,00	3 692,00	3 692,00	0,00
29. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala	27 210,09	25 500	21 774,06	3 725,94	21 774,06	3 725,94	0,00	3 725,94	3 725,94	0,00
29.90.50. Rahapeli-toiminnan voittoa varat urheilun ja liikuntakatsatuksen edistämiseen (arvionmääräraha)	27 210,09	25 500	21 774,06	3 725,94	21 774,06	0,00	0,00	3 725,94	3 725,94	0,00
29.90.50.07.3. Liikunnan yhdenvertaisuuteen (KPY)	27 210,09	25 500	21 774,06	3 725,94	21 774,06	0,00	0,00	3 725,94	3 725,94	0,00
32. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala	100 916,98	34 272	34 272,02	0,00	34 272,02	0,00	0,00	34 272,02	34 272,02	0,00
32.30.51. Julkiset työvoima- ja yrityspalvelut (siirtomääräraha 2v)	100 916,98	34 272	34 272,02	0,00	34 272,02	0,00	0,00	34 272,02	34 272,02	0,00
32.30.51.07. Palkkatuet työ-, valtionhallinto (KPY)	100 916,98	34 272	34 272,02	0,00	34 272,02	0,00	0,00	34 272,02	34 272,02	0,00
33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala	9 984	9 984	9 983,97	0,00	9 983,97	0,00	0,00	9 983,97	9 983,97	0,00
33.20.50. Valtionosuus ansiosijäverästä (arvionmääräraha)	4 167	4 167	4 166,71	0,00	4 166,71	0,00	0,00	4 166,71	4 166,71	0,00
33.20.50.01. Palkkatuet työ-, valtionhallinto	4 167	4 167	4 166,71	0,00	4 166,71	0,00	0,00	4 166,71	4 166,71	0,00
33.20.51. Valtionosuus peruspäävärahasta (arvionmääräraha)	43	43	43,15	0,00	43,15	0,00	0,00	43,15	43,15	0,00
33.20.51.01. Palkkatuet työ-, valtionhallinto	43	43	43,15	0,00	43,15	0,00	0,00	43,15	43,15	0,00
33.20.52. Valtionosuus työmarkkinatuesta (nettobudjetoitu) (arvionmääräraha)	5 774	5 774	5 774,11	0,00	5 774,11	0,00	0,00	5 774,11	5 774,11	0,00
33.20.52.01. Palkkatuet työ-, valtionhallinto	5 774	5 774	5 774,11	0,00	5 774,11	0,00	0,00	5 774,11	5 774,11	0,00
Määrärahat yhteensä	729 481 597,52	409 485 859	350 080 775,92	37 115 255,88	387 196 031,80	22 289 827,69	18 037 504,83	84 673 928,85	47 241 469,46	37 115 255,88

Maahanmuuttoviraston tuotto- ja kululaskelma

	1.1.2017- 31.12.2017		1.1.2016- 31.12.2016	
TOIMINNAN TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot	19 015 431,93		8 142 458,98	
Muut toiminnan tuotot	<u>14 093 942,95</u>	33 109 374,88	<u>1 461 034,16</u>	9 603 493,14
TOIMINNAN KULUT				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	1 824 428,69		2 367 392,47	
Henkilöstökulut	39 597 252,33		46 015 386,64	
Vuokrat	8 118 061,02		8 200 509,91	
Palvelujen ostot	221 280 994,91		545 680 987,32	
Muut kulut	5 416 272,89		7 293 300,83	
Valmistus omaan käyttöön	-1 235 602,59		-1 861 923,90	
Poistot	1 133 187,65		676 131,78	
Sisäiset kulut	<u>53 465,49</u>	<u>-276 188 060,39</u>	<u>32 492,42</u>	<u>-608 404 277,47</u>
JÄÄMÄ I		-243 078 685,51		-598 800 784,33
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
Rahoitustuotot	3 730,42		73,60	
Rahoituskulut	<u>-7 180,90</u>	-3 450,48	<u>-9 653,16</u>	-9 579,56
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT				
Satunnaiset tuotot	217,00		0,00	
Satunnaiset kulut	<u>-3 285,20</u>	<u>-3 068,20</u>	<u>-20 712,90</u>	<u>-20 712,90</u>
JÄÄMÄ II		-243 085 204,19		-598 831 076,79
SIIRTOTALOUDEN TUOTOT JA KULUT				
Kulut				
Kunnille	6 513 955,07		12 277 555,04	
Elinkeinoelämälle	2 502 635,84		4 062 210,73	
Voittoa tavoittelemattomille yhteisöille	47 675 376,20		58 677 767,38	
Kotitalouksille	1 977 160,42	<u>58 669 127,53</u>	2 601 351,06	<u>77 618 884,21</u>
JÄÄMÄ III		-301 754 331,72		-676 449 961,00
TUOTOT VEROISTA JA PAKOLLISISTA MAKSUISTA				
Suoritetut arvonlisäverot	<u>-51 564 811,53</u>	<u>-51 564 811,53</u>	<u>-37 885 895,89</u>	<u>-37 885 895,89</u>
TILIKAUDEN TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ		<u>-353 319 143,25</u>		<u>-714 335 856,89</u>

Maahanmuuttovirasto tase

VASTAAVAA	31.12.2017	31.12.2016
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIJOITUKSET		
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET		
Aineettomat oikeudet	490 668,74	77 232,50
Muut pitkävaikutteiset menot	6 251 212,34	0,00
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	<u>32 718,52</u>	<u>3 561 865,73</u>
	6 774 599,60	3 639 098,23
AINEELLISET HYÖDYKKEET		
Koneet ja laitteet	403 612,69	506 557,42
Kalusteet	<u>45 649,01</u>	<u>45 123,29</u>
	<u>449 261,70</u>	<u>551 680,71</u>
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIJOITUKSET	7 223 861,30	4 190 778,94
LYHYTAIKAISET SAAMISET		
Myyntisaamiset	269 181,32	214 191,59
Siirtosaamiset	1 085 202,23	0,00
Muut lyhytaikaiset saamiset	330 570,52	50 384,02
Ennakkomaksut	<u>5 450,73</u>	<u>0,00</u>
	1 690 404,80	264 575,61
RAHAT, PANKKISAAMISET JA MUUT RAHOITUSVARAT		
Kassatilit	39 703,55	28 534,50
Kirjanpitoyksikön tulotilit	0,00	0,00
Sisäisen rahaliikkeen tilit	<u>197 844,35</u>	<u>82 831,00</u>
	<u>237 547,90</u>	<u>111 365,50</u>
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS YHTEENSÄ	1 927 952,70	375 941,11
VASTAAVAA YHTEENSÄ	9 151 814,00	4 566 720,05

Maahanmuuttovirasto tase

	31.12.2017	31.12.2016
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
VALTION PÄÄOMA		
Valtion pääoma 1.1.1998	-276 810,69	-276 810,69
Edellisten tilikausien pääoman muutos	-29 545 219,99	-4 393 870,03
Pääoman siirrot	373 619 500,01	689 184 506,93
Tilikauden tuotto-/kulujäämä	<u>-353 319 143,25</u>	<u>-9 521 673,92</u>
		<u>-714 335 856,89</u>
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	-9 521 673,92	-29 822 030,68
VIERAS PÄÄOMA		
LYHYTAIKAINEN		
Ostovelat	9 098 642,26	12 545 351,06
Tilivirastojen väliset tilitykset	686 431,03	969 462,99
Edelleen tilittävät erät	835 765,37	861 066,53
Siirtovelat	6 087 649,26	13 641 070,27
Muut lyhytaikaiset velat	<u>1 965 000,00</u>	<u>6 371 799,88</u>
	<u>18 673 487,92</u>	<u>34 388 750,73</u>
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	18 673 487,92	34 388 750,73
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>9 151 814,00</u>	<u>4 566 720,05</u>

Tilinpäätöslaskelmien liitteet

- Liite 1 Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet ja vertailtavuus
- Liite 2 Nettoutetut tulot ja menot
- Liite 3 Arviomäärärahojen ylitykset
- Liite 4 Peruutetut siirretyt määrärahat
- Liite 5 Henkilöstökulujen erittely
- Liite 6 Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset
- Liite 7 Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot
- Liite 8 Rahoitustuotot ja –kulut
- Liite 9 Talousarvionaloudesta annetut lainat
- Liite 10 Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset
- Liite 11 Taseen rahoituserät ja velat
- Liite 12 Valtiontakaukset ja –takuu sekä muut vastuut
- Liite 13 Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat
- Liite 14 Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat
- Liite 15 Velan muutokset
- Liite 16 Velan maturiteettijakauma ja duraatio
- Liite 17 Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut tiedot

Maahanmuuttoviraston tilinpäätöksen liite 1: Selvitys tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja vertailtavuudesta

Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja niiden muutokset

Kirjanpitoyksikön tilinpäätös on laadittu noudattaen talousarviolakia ja -asetusta sekä valtiovarainministeriön ja Valtiokonttorin määräyksiä ja ohjeita. Tilinpäätöksessä käytetyt arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja menetelmät ovat talousarvioasetuksen 66 a §:n mukaisia.

Selvitys tiedoista, jotka eivät ole vertailukelpoisia edelliseen vuoteen:

Toimivaltasiirron poliisilta Maahanmuuttovirastolle ja siten uusien, maksullisten suoritteiden myötä toiminnan tuotot kasvoivat voimakkaasti.

Humanitäärisen maahanmuuton kohdalla palveluiden ostot puolestaan vähenivät voimakkaasti, koska vastaanottokeskusten kapasiteettia supistettiin ja vastaanottokeskuksia lakkautettiin.

UMA aktivointi taseeseen vuonna 2017 aiemmista vuosista poiketen.

Henkilöstövoimavarat liitteessä (liite 3) on huomioitu vuoden 2017 osalta valtion vastaanottokeskusten yhdistyminen osaksi Maahanmuuttovirastoa.

Talous- ja henkilöstöhallinnon prosesseihin sitoutuneet henkilötyövuodet (liite 4) on ilmoitettu aiemmista vuosista poiketen yhdessä taulukossa yhteenlaskettuina koko organisaation osalta.

Vuonna 2017 tehtiin siirrettyjen määrärahojen peruutus, jolla korjattiin edellisen vuoden virheellinen tuloutus.

Muut tulot ovat lisääntyneet, koska vastaanottokeskuksilta on Maahanmuuttovirastoon palautunut ylijäämää. Tämä on johtunut pääosin vastaanottokeskusten supistamisista ja lakkautuksista.

Maahanmuuttoviraston tilinpäätöksen liite 2: Nettoutetut tulot ja menot

Momentin numero ja nimi	Tilinpäätös 2016	Talousarvio 2017 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2017 määrärahojen		Tilinpäätös 2017	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2017	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2017	Käyttö vuonna 2017 (p.l. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
26.40.01.	Bruttomenot	93 143 356,81	72 150 000	48 700 025,03					66 029 455,51	
Maahanmuuttoviraston ja valtion vastaanottokeskusten toimintamenot (siirtomääräraha 2v)	Bruttotulot	9 557 356,81	14 500 000	22 830 104,07					22 830 104,07	
	Nettomenot	83 586 000,00	57 650 000	25 869 920,96	31 780 079,04	57 650 000,00	17 646 633,99	75 296 633,99	43 199 351,44	31 780 079,04

Maahanmuuttoviraston tilinpäätöksen liite 3: Arviomäärärahojen ylitykset

Maahanmuuttovirastolla ei ole esitettävää liitteellä 3.

Maahanmuuttoviraston tilinpäätöksen liite 4: Peruutetut siirretyt määrärahat

Pääluokan ja tilijaottelun numero ja nimi. Tilijaottelut eritellään myöntämismuodittain.		Peruutettu	
		Tilijaotte- lu	Yhteensä
			317
26. Sisäministeriön hallinnonala			203,51
Vuosi			317
2016			203,51
	26.40.01 Maahanmuuttoviraston ja valtion vastaanottokeskusten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	317 203,51	
Pääluokat yhteensä			317
Vuosi 2016			203,51
			317
			203,51

Maahanmuuttoviraston tilinpäätöksen liite 5: Henkilöstökulujen erittely

	2017	2016
Henkilöstökulut	33 795 958,18	38 741 255,58
Palkat ja palkkiot	33 384 894,24	37 449 811,94
Tulosperusteiset erät		
Lomapalkkavelan muutos	411 063,94	1 291 443,64
Henkilösivukulut	5 801 294,15	7 274 131,06
Eläkekulut	5 367 639,38	6 231 094,19
Muut henkilösivukulut	433 654,77	1 043 036,87
Yhteensä	39 597 252,33	46 015 386,64
Johdon palkat ja palkkiot, josta	1 215 079,91	1 117 370,69
- tulosperusteiset erät	0,00	0,00
Luontoisedut ja muut taloudelliset etuudet	240,00	240,00
Johto	240,00	240,00
Muu henkilöstö	0,00	0,00

Maahanmuuttoviraston tilinpäätöksen liite 6: Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Maahanmuuttovirastolla ei ole esitettävää liitteellä 6.

Maahanmuuttoviraston tilinpäätöksen liite 7: Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot

	112 Aineettomat oikeudet	Aineettomat hyödykkeet 114 Muut pitkävai- kutteiset menot	119 Ennako- maksut ja kesken- eräiset hankinnat	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2017	77 232,50	0,00	1 699 941,83	1 777 174,33
Lisäykset (+)	467 082,06	7 164 749,80	5 497 526,49	13 129 358,35
Vähennykset (-)	0,00	0,00	7 164 749,80	7 164 749,80
Hankintameno 31.12.2017	544 314,56	7 164 749,80	32 718,52	7 741 782,88
Kertyneet poistot 1.1.2017 (-)	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennysten kertyneet poistot (+)	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot (-)	-53 645,82	-913 537,46	0,00	-967 183,28
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot (-)	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden arvonalennukset (-)	0,00	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2017	-53 645,82	-913 537,46	0,00	-967 183,28
Kirjanpitoarvo 31.12.2017	490 668,74	6 251 212,34	32 718,52	6 774 599,60

	125-126 Koneet ja laitteet	Aineelliset hyödykkeet 127 Kalusteet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2017	724 957,21	47 498,20	772 455,41
Lisäykset (+)	53 560,00	10 025,36	63 585,36
Vähennykset (-)	0,00	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.2017	778 517,21	57 523,56	836 040,77
Kertyneet poistot 1.1.2017 (-)	-218 399,79	-2 374,91	-220 774,70
Vähennysten kertyneet poistot (+)	0,00	0,00	0,00
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot (-)	-156 504,73	-9 499,64	-166 004,37
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot (-)	0,00	0,00	0,00
Tilikauden arvonalennukset (-)	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2017	-374 904,52	-11 874,55	-386 779,07
Kirjanpitoarvo 31.12.2017	403 612,69	45 649,01	449 261,70

Maahanmuuttoviraston tilinpäätöksen liite 8: Rahoitustuotot ja -kulut

Maahanmuuttovirastolla ei ole esitettävää liitteellä 8.

Maahanmuuttoviraston tilinpäätöksen liite 9: Talousarviotaloudesta annetut lainat

Maahanmuuttovirastolla ei ole esitettävää liitteellä 9.

Maahanmuuttoviraston tilinpäätöksen liite 10: Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset

Maahanmuuttovirastolla ei ole esitettävää liitteellä 10.

Maahanmuuttoviraston tilinpäätöksen liite 11: Taseen rahoituserät ja velat

Maahanmuuttovirastolla ei ole esitettävää liitteellä 11.

Muut monivuotiset vastuut ja valtion toissijaiset vastuut

LIITE 12

Valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamenomäärärahat perusteella tehdyt tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset

€	Talousarvio-menot n v 2017	Määräraha-tarve n+1 v 2018	Määräraha-tarve n+2 v 2019	Määräraha tarve yhteensä
Accenture Oy, UMA-järjestelmän sovellusylläpitosopimus laajennuksineen ja täydennyksineen	3 447 022,23	4 960 000,00	0,00	4 960 000,00
Keskinäinen henkivakuutusyhtiö Tapiola, Maahanmuuttoviraston Helsingin toimipisteen vuokrasopimus	2 620 112,44	2 619 679,60	1 986 134,80	4 605 814,40
Tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset yhteensä	6 067 134,67	7 579 679,60	1 986 134,80	9 565 814,40

Muulla kuin valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamenomäärärahat perusteella tehdyt sopimukset ja sitoumukset

€	Talousarvio-menot n	Määräraha-tarve n+1	Määräraha-tarve n+2	Määräraha tarve yhteensä
Muut sopimukset ja sitoumukset yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00
...				
Muut monivuotiset vastuut yhteensä	6 067 134,67	7 579 679,60	1 986 134,80	9 565 814,40

Maahanmuuttoviraston tilinpäätöksen liite 13: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Maahanmuuttovirastolla ei ole esitettävää liitteellä 13.

Maahanmuuttoviraston tilinpäätöksen liite 14: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Maahanmuuttovirastolla ei ole esitettävää liitteellä 14.

Maahanmuuttoviraston tilinpäätöksen liite 15: Velan muutokset

Maahanmuuttovirastolla ei ole esitettävää liitteellä 15.

Maahanmuuttoviraston tilinpäätöksen liite 16: Velan maturiteettijakauma ja duraatio

Maahanmuuttovirastolla ei ole esitettävää liitteellä 16.

Maahanmuuttoviraston tilinpäätöksen liite 17: Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut tiedot

Maahanmuuttovirastolla ei ole liitteessä esitettäväksi edellytettävää tietoa.

12. Muut liitteet

- Liite 1 Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma
- Liite 2 Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma
- Liite 3 Henkilöstövoimavarojen hallinta – tunnusluvut 2017
- Liite 4 Talous- ja henkilöstöhallinnon henkilötyövuodet 2017

Liite 1

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 €)

Maahanmuuttovirasto	Julkisoikeudelliset suoritteet			
	2017 toteuma	2017 tavoite	2016	2015
TUOTOT				
maksullisen toiminnan tuotot				
- maksullisen toiminnan myyntituotot	19 015	14 000	8 142	7 485
- maksullisen toiminnan muut tuotot	0			
Tuotot yhteensä	19 015	14 000	8 142	7 485
KUSTANNUKSET				
maksullisen toiminnan erilliskustannukset	9 545		7 414	10 890
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	2		192	215
- henkilöstökustannukset	8 711		6 197	6 411
- vuokrat			5	1 063
- palvelujen ostot	785		907	2 924
- muut erilliskustannukset	48		113	277
Erilliskustannukset yhteensä	9 545	7 322	7 414	10 890
KÄYTTÖJÄÄMÄ	-9 470		-728	-3 405
maksullisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista				
- tukitoimintojen kustannukset	13 433		7 290	5 604
- poistot	449		275	801
- korot	0		0	0
- muut yhteiskustannukset	0		0	0
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	13 882	8 078	7 565	6 405
Kokonaiskustannukset yhteensä	23 427	15 400	14 979	17 295
KUSTANNUSVASTAAVUUS				
(tuotot – kustannukset)	-4 412	- 1400	-6 837	-9 810
Kustannusvastaavuus -%	81	91	54	43

Liite 2

**Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma
(1 000 €)**

Toimiala: Maahanmuuttovirasto				
	2017 toteuma	2017 tavoite	2016	2015
TUOTOT				
yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot				
- muilta valtion virastoilta saatu rahoitus	4 458		778	309
- EU:lta saatu rahoitus	1 233		3	716
- muu valtionhallinnon ulkopuolinen rahoitus				
- yhteisrahoitteisen toiminnan muut tuotot			920	7
Tuotot yhteensä	5 690		1 701	1 032
KUSTANNUKSET				
yhteisrahoitteisen toiminnan erilliskustannukset				
- aineet, tarvikkeet ja tavarat	18		27	7
- henkilöstökustannukset	1 077		12	644
- vuokrat	25		17	0
- palvelujen ostot	5 734		16 691	250
- muut erilliskustannukset	436		296	87
Erilliskustannukset yhteensä	7 289		17 043	988
KÄYTTÖJÄÄMÄ				
yhteisrahoitteisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista				
- tukitoimintojen kustannukset	1 151			
- poistot	40		38	68
- korot				
- muut yhteiskustannukset				
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	1 191		38	68
Kokonaiskustannukset yhteensä	8 480		17 081	1 056
KUSTANNUSVASTAAVUUS				
tuotot - kustannukset	-2 790		-15 380	-24
Kustannusvastaavuus -%	67		10	98

Henkilöstövoimavarojen hallinta – tunnusluvut 2017

SISÄASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA						
HENKILÖSTÖVOIMAVARAT	% 2015 osuus		% 2016 osuus		% 2017 osuus	vert. ed. vuoteen (%)
Toimiala:						
1. HENKILÖSTÖN MÄÄRÄ, RAKENNE JA KULUT						
henkilötyövuodet (sis. harj ja työllisyysrahoihin palkatut)	333,8		769,7		801,1	4,1
henkilöstömäärä	468		778		837	7,6
naiset	341	72,9	566	72,7	591	70,6
miehet	127	27,1	212	27,2	246	29,4
vakinaiset	259 55,3		235 30,2		415 49,6	76,6
naiset	189	72,9	171	72,7	304	36,3
miehet	70	27,1	64	27,2	111	13,3
määräaikaiset	209 44,7		543 69,8		422 50,4	-22,3
naiset	152	72,7	395	72,7	287	34,3
miehet	57	27,3	148	27,3	135	16,1
kokoaikaiset	450 96,2		755 97		807 96,4	6,9
naiset	325	72,2	544	72,1	563	67,3
miehet	125	27,8	211	27,9	244	29,2
osa-aikaiset	18 3,8		23 2,9		30 3,6	30,4
naiset	16	88,9	22	95,7	28	3,3
miehet	2	11,1	1	4,3	2	0,2
keski-ikä	40,6		38,3		40,8	6,5
naiset	41,5		39		41,7	6,9
miehet	38,1		36,5		38,5	5,5
tehdyn työajan osuus säännöllisestä vuosityöajasta%	81,8		84,5		83,4	-1,3
kokonaistyövoimakustannukset €/vuosi	18 665 199		38 504 786		40 100 749	0,0
tehdyn työajan palkat, % osuus palkkasummasta	15 049 006	80,4	32 358 220	82,8	33 779 185	80,5
välilliset työvoimakustannukset	6 563 399		11 557 573		12 897 137	
ja niiden % osuus tehdyn työajan palkoista	54,2		42,9		47,4	10,5
2. TYÖHYVINVOINTI						
työtyytyväisyysindeksi	3,5		3,5		3,6	2,9
lähtövaihtuvuus %						
tulovaihtuvuus %						
työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyminen % henkilöstöstä						0,0
sairauspoissaolot työpäivää/htv	7,1		7,8		9,1	16,7
työterveyshuolto €/htv	778,8		263		468	77,9
työkunnan ja työtyytyväisyyden edistäminen €/htv	624,7		47,3		650	1274,0
3. OSAAMINEN						
koulutustasoindeksi					5,5	
naiset			5,2		5,6	7,7
miehet			5		5,3	6,0
koulutus ja kehittäminen €/htv	558,8		267,1		471	76,3
koulutuspanostus työpäivää/htv	1,9		2		1,1	-45,0
henkilöstön arvo €	265 122 148		704 341 710		666 284 393	

Liite 4

Talous- ja henkilöstöhallinnon henkilötyövuodet 2017 (virastoissa hoidettavat tehtävät)

MAAHANMUUTTOVIRASTO 2017

TALOUSHALLINTO PROSESSIT	Henkilötyövuodet virastonne taloushallinto- yksiköissä	Henkilötyövuodet virastonne substanssi- yksiköissä	Henkilötyövuodet yhteensä
Ostolaskujen käsittely ja ostoreskontra (esim. paperilaskujen käsittely, laskujen tiliöinti erillisenä työvaiheena, laskujen skannaus, laskujen selvittely)	0,7	0,1	0,8
Ostolaskujen asiatarkestus ja hyväksyminen (asiatarkestus, asiatarkestuksen yhteydessä tehtävä tiliöinti, liitteiden liittäminen, hyväksyminen)	1,14	1	2,14
Matkalaskut (esim. matkasuunnitelman laadinta ja hyväksyminen, matka- tai kululaskun laadinta, tiliöinti, asiatarkestus ja hyväksyminen, matkalaskun liitteiden käsittely, matkalaskuihin liittyvä selvittely)	0,76	0,1	0,86
Maksuliike (Lähtevä raha) (esim. käteiskassojen hoito kun kassaa käytetään pääasiassa menojen maksamiseen)	0,31	0,0	0,31
Laskutus (esim. laskutuspyynnön tekeminen, asiatarkestus ja hyväksyminen, laskujen tai laskutusaineiston luonti ja laskutukseen liittyvät muut tehtävät erillisjärjestelmissä)	0,3	0,0	0,3
Myyntireskontra ja maksuliike (Saapuva raha) (esim. tiliotteiden käsittely, asiatarkestus ja hyväksyminen, tiliotteisiin liittyvä selvittely, saatavien perintään liittyvät tehtävät, poliisikassan taustatyöt, poliisikassaan liittyvät täsmätykset ja tarkastukset)	0,8	0,4	1,2
Kirjanpito ja tilinpäätökset (esim. tilikartan ylläpito, muistiositteiden käsittely, asiatarkestus ja hyväksyminen, määrärahaseuranta, tarkastukset ja täsmätykset, tilinpäätökseen liittyvät tehtävät ml. toimintakertomuksen valmistelu)	0,91	0,0	0,91
Käyttöomaisuuskirjanpito (esim. käyttöomaisuusrekisterin ylläpito, myynnit, romutukset, selvittelytehtävät, täsmäytys kirjanpitoon, poistojen laskenta, HUOM ! ei irtamiston seuranta ja ylläpitoa)	0,1	0,0	0,1
Sisäinen laskenta (esim. kustannuslaskentaprosessi, hinnoittelulaskenta, maksullisen toiminnan kannattavuuslaskenta)	0,5	0,0	0,5
Suunnitteluprosessi (esim. toiminta- ja taloussuunnitelman laatiminen, talousarvioehdotusten laatiminen, tilijaottelun laatiminen ja ylläpito, sisäinen budjetointi, budjettien tallennus)	1,86	0,0	1,86
Raportointi ja analysointi (esim. toiminnan ja talouden raportointi, raportoinnin kehittäminen, johdon raportointi ja muu sisäinen raportointi)	1,2	0,0	1,2
Valtuuskirjanpito (esim. talousarviossa myönnettyjen valtuuksien, valtuuksien käytön ja käytöstä aiheutuvien menojen seuranta)	0,0	0,0	0,0
Taloushallinnon järjestelmät (esim. järjestelmien käyttöönotto, kehittämiseen ja ylläpitoon liittyvät tehtävät, käyttäjien neuvonta)	1,2	0,0	1,2

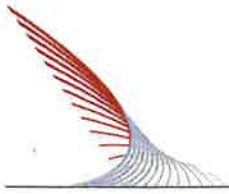

Taloushallinnon kehittäminen (esim. taloushallintoon liittyvät kehittämis- ja selvitystehtävät pl. edellä mainittuihin kohtiin kuuluva kehittäminen ja selvitys)	0,4	0,0	0,4
Yhteensä	10,18	1,6	11,78

HENKILÖSTÖHALLINTO PROSESSIT	Henkilötyövuodet virastonne henkilös- töhallinto- yksiköissä	Henkilötyövuodet virastonne substans- si- yksiköissä	Henkilötyövuodet yhteensä
Palkanlaskenta (viraston suorittamat toimenpiteet kuten esim. palkan tulosteiden tarkistaminen ja hyväksyminen ja Palken ja henkilöstön neuvonta ja ohjaus palkkahallintoasioissa)	0,1	0,0	0,1
Palkkiolaskenta (kt. Edellä vastaavat asiat palkkioiden osalta)	0,0	0,1	0,1
Työaikatietojen ylläpito (mm. työajan seurantalaskelmat, työajanseurannan raportointiin / kellokortin tarkastaminen ja tietojen korjaaminen, työaikatietojen vertaaminen henkilöstöjärjestelmästä tulostettaviin raportteihin)	0,8	3	3,8
Henkilötietojen, palvelusuhdetietojen ja vakanssietojen ylläpito (esim. henkilön perustietojen ilmoittaminen ja korjauspyyntöjen tekeminen, palvelussuhteissa tapahtuvien muutosten ilmoittaminen, palkanmäärityslomakkeiden laadinta, virkojen perustaminen, lakkauttamien tai muuttaminen sekä virkajärjestelyt ja niihin liittyvien päätösten laadinta)	3,5	0,3	3,8
Henkilöstön poissaolot (mm. poissaolojen, koulutustietojen, vuosilomien ym. tietojen ilmoittaminen ja niihin liittyvien päätösten laadinta, ESS-tietojen tarkastaminen, ESS-järjestelmän käyttöneuvonta, Poissaoloilmoituksen laadinta eroavasta ja virkavapaalle lähtevästä henkilöstä)	0,6	1,5	2,1
Henkilöstön osaamisen kehittäminen (esim. koulutussuunnittelu, koulutustilaisuuksien järjestäminen, osaamisen kehittäminen ym.)	2,3	0,5	2,8
Rekrytointi (esim. täyttölupa-asiat ja tehtävän tarvearviointi, virkajärjestelyn ja varsinaisen rekrytoinnin hakuilmoitusten laadinta ja toteutus, hakijayhteenvetojen laadinta, haastattelujen suorittaminen, nimitysmuistion laadinta, esittelyprosessi ml. PTJ-toimet, rekrytoinnin päättämisen toimenpiteet ja asiakirjahallinto)	2,3	4,2	6,5
Asiointikortti ja P-tunnus (mm. p-tunnuksen hakeminen Oiva-järjestelmällä ja p-tunnuksen hakemiseen liittyvät tunnushuoltoasiat, asiointikortin hakeminen, luovuttaminen ja kortin sulkeminen)	0,2	0,1	0,3

Perehdyttäminen ja lähtöhaastattelut (mm. perehdyttämispäivien toteutus ja siihen osallistuminen, lähiperehdytykseen käytetty työaika ja sen suunnittelu sekä pois lähtevien henkilöiden haastattelu)	0,2	4	4,2
Raportit ja tilastot (mm. toimintakertomuksen, tilinpäätöksen, budjetin jat TTS:n henkilöstöosuudet)	0,2	0,0	0,2
Henkilöstösuunnittelu (mm. eläköitymisen, vaihtuvuuden, toimintaympäristön muutoksen ym. vaikutusten arviointi ja suunnittelu, tehtävien organisointi ym.)	0,5	2,5	3
Työtaturma (mm. vakuustodistuksen laadinta ja tapaturmailmoituksen täyttäminen, mahd. tapaturmaan liittyvät selvitykset valtiokonttorin kanssa)	0,0	0,0	0,0
Tiedottaminen (mm. henkilöstöjärjestelmiä koskeva (personec ja ESS) tiedottaminen henkilöstölle, intranet-sivujen päivittäminen oman ryhmän osalta)	0,3	0,2	0,5
Virkaehtosopimus- ja neuvotteluasiat (tarkentavat virkaehtosopimukset, neuvottelut ym.)	0,0	0,0	0,0
Kurinpitoasiat (puhuttelut, kuulemiset, huomautukset ym. henkilöstöhallinnolle kuuluvat kurinpitoasioihin liittyvät tehtävät)	0,5	0,7	1,2
Henkilöstöpolitiikka ja -strategia (henkilöstöpoliittiset linjaukset ja ohjeistus, henkilöstöstrategia-asioiden valmistelu ja strategian päivittäminen)	0,2	0,1	0,3
Kuntoutusasiat (kuntoutusyhdyshenkilön tehtävät, kuntoutussuunnittelu yhdessä Valtiokonttorin kanssa)	0,1	0,0	0,1
Henkilöstöhallinnon järjestelmät (mm. kehittäminen, käyttäjätunnukset, käyttöjäroolit)	0,4	0,3	0,7
Palkkausjärjestelmän ylläpito ja kehittäminen (mm. arviointiryhmän ja suunnittelu- ja kehittämisryhmän työ, palkkavertailun ylläpito, VnPj:n kehittäminen ym.)	0,9	0,8	1,7
Yhteensä	13,1	18,3	31,4

6. Allekirjoitukset

TILINPÄÄTÖSASIAKIRJAN VAHVISTAMINEN JA HYVÄKSYMINEN

Olen tänään vahvistanut ja hyväksynyt Maahanmuuttoviraston vuoden 2017 tilinpäätöksen.

Helsingissä 28.2.2018

Ylijohtaja

Jaana Vuorio